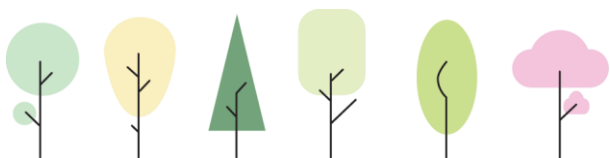

Potkua Kainuun metsiin -hankkeen vaikuttavuusselvitys

Minna Hassinen, Alisa Piipponen ja Jarmo Mulari

POTKUA KAINUUN METSIIN -HANKKEEN VAIKUTTAVUUSSELVITYS

Kirjoittajat: Minna Hassinen, Alisa Piipponen ja Jarmo Mulari

Kansikuva: Minna Hassinen

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Elinvoimakeskus

Sisällys

Potkua Kainuun metsiin -hankkeen vaikuttavuusselvitys	2
Sisällys.....	3
1 Johdanto	4
2 Vastaajien taustatiedot.....	5
3 Metsänhoito.....	6
3.1 Tehdyt metsänhoitotoimet.....	6
3.2 Vastaajien kiinnostuksen lisääntyminen metsänhoidon teemoihin.....	9
3.3 Metsänhoitoon liittyvät koulutustarpeet.....	12
4 Luonnonhoito.....	15
4.1 Toteutetut luonnonhoitotoimet ja vapaaehtoinen suojele.....	15
4.2 Kiinnostus luonnonhoitotoimiin.....	17
4.3 Luonnonhoidon koulutustarpeet	19
5 Metsätilojen omistusjärjestelyt	22
5.1 Toteutetut metsätilojen omistusjärjestelyt.....	22
5.2 Kiinnostuksen lisääntyminen metsänomistuksen asioihin.....	23
5.3 Metsänomistusjärjestelyjen koulutustarpeet.....	24
6 Koulutusten toteutustapa	25
7 Tapahtumista saadut palautteet.....	26
7.1 Numeerinen palaute.....	26
7.2 Avoin palaute	27
8 Yhteenveto	29

1 Johdanto

Kainuu on metsäinen maakunta, jossa 95 % maapinta-alasta on metsätalousmaata. Metsätalousmaasta talouskäytössä on 85 %. Kainuun metsäpinta-alasta noin 45 % on valtion, 38 % yksityisten metsänomistajien ja 16 % yhtiöiden, sijoitusrahastojen ja erilaisten yhteisöjen omistuksessa ([Metsätalousmaan omistus omistajaryhmittäin -raportti](#), Metsäkeskus, 30.3.2026). Yksityisiä metsänomistajia Kainuussa on noin 24 300.

Suomen metsäkeskus on toteuttanut Euroopan maaseuturahaston rahoittamaa Potkua Kainuun metsiin -hanketta kevästä 2024 lähtien. Hanke on kaksivuotinen tiedonvälityshanke, jonka tavoitteena on välittää metsänomistajille ja metsäalan toimijoille uusinta tietoa metsänhoidosta, luonnonhoidosta sekä metsätilan omistusjärjestelyistä sekä tukea heitä niihin liittyvässä päätöksenteossa. Hankkeessa järjestetään yhteensä 56 tilaisuutta.

Potkua Kainuun metsiin -hankkeen vaikuttavuutta ja osallistujien koulutustarpeita kartoitettiin hankkeen tapahtumiin osallistuneille lähetetyllä Webropol-kyselyllä. Kysely lähetettiin 3.3.2026 ja vastausaika päättyi 18.3.2026. Kyselyn lähetyshetkellä lähes kaikki hankkeen tapahtumat oli toteutettu. Kysely lähetettiin 1111 henkilölle ja vastauksia saatiin 160, joten vastausprosentti oli 14,4 %.

Kysely koostui viidestä osiosta: taustatiedot, metsänhoito, luonnonhoito, metsätilan omistusrakenne ja koulutustarpeet.

Metsänhoidon, luonnonhoidon ja metsätilan omistusrakenteen osioissa oli ensin monivalintakysymys, jolla kartoitettiin mitä teemaan liittyviä toimenpiteitä vastaaja oli tehnyt omistamallaan metsätiloilla hankkeen toteutusaikana eli kahden viimeisen vuoden aikana.

Tämän jälkeen kussakin osiossa oli monivalintakysymys, jossa vastaajaa pyydettiin kertomaan mihin osion teemoihin hänen mielenkiintonsa oli lisääntynyt hankkeen tapahtumien myötä.

Koulutustarpeita kartoitettiin kysymällä, mistä asioista vastaaja haluaisi saada jatkossa lisätietoa Metsäkeskuksen järjestämissä tapahtumissa. Metsänhoitoon ja luonnonhoitoon liittyvistä koulutusaiheista oli monivalintakysymys, ja metsätilan omistukseen liittyvistä asioista avovastauskysymys.

Lisäksi koulutusten toteutustavan kehittämistä varten selvitettiin, millainen tapahtumien toteutustapa olisi vastaajille mieluisin.

Tapahtumiin osallistuneiden tyytyväisyyttä tapahtumiin selvitettiin palautekyselyllä. Se lähetettiin sähköpostitse kunkin tapahtuman jälkeen.

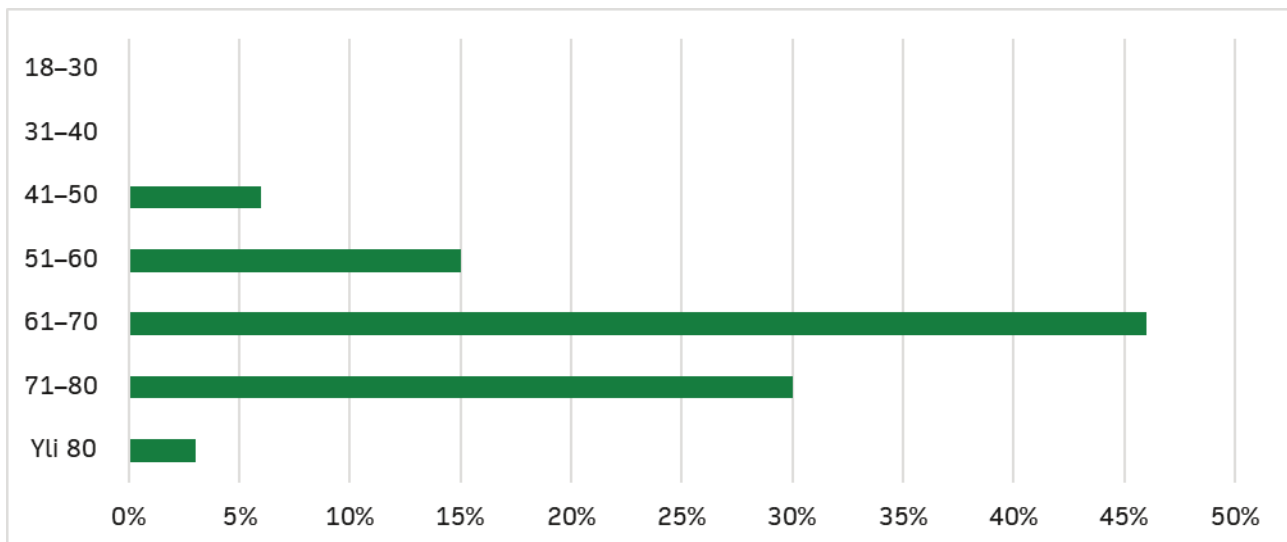
2 Vastaajien taustatiedot

Taustatietoina vastaajilta kysyttiin metsätilan sijaintia, metsänomistusala, metsätilan omistusmuotoa sekä vastaajan ikää ja sukupuolta. Metsätilan sijaintia kysyttiin, koska hanke on järjestänyt tapahtumia yhteistyössä muissa maakunnissa toteutettavien Metsäkeskuksen hankkeiden kanssa.

Kysely lähetettiin kaikille hankkeen tapahtumiin osallistuneille riippumatta siitä, missä maakunnassa heidän metsätilansa sijaitsi. 69 % vastaajista omisti metsää Kainuussa, 21 % Pohjois-Pohjanmaalla, 5 % Pohjois-Savossa ja loput muissa maakunnissa.

Taustatietojen avulla voidaan arvioida, kuinka hyvin kyselyyn vastanneet edustavat Kainuun metsänomistajarakennetta. Kainuussa metsää omistavista vastaajista 59 % omisti metsätilan yksin tai puolison kanssa. Osakkaana metsäyhtymässä oli 44 %, kuolinpesässä 10 % ja yhteismetsässä 1 %. Osa vastaajista on omistanut metsää useammalla eri tavalla, minkä vuoksi yhteenlaskettu %-osuus on yli 100 %.

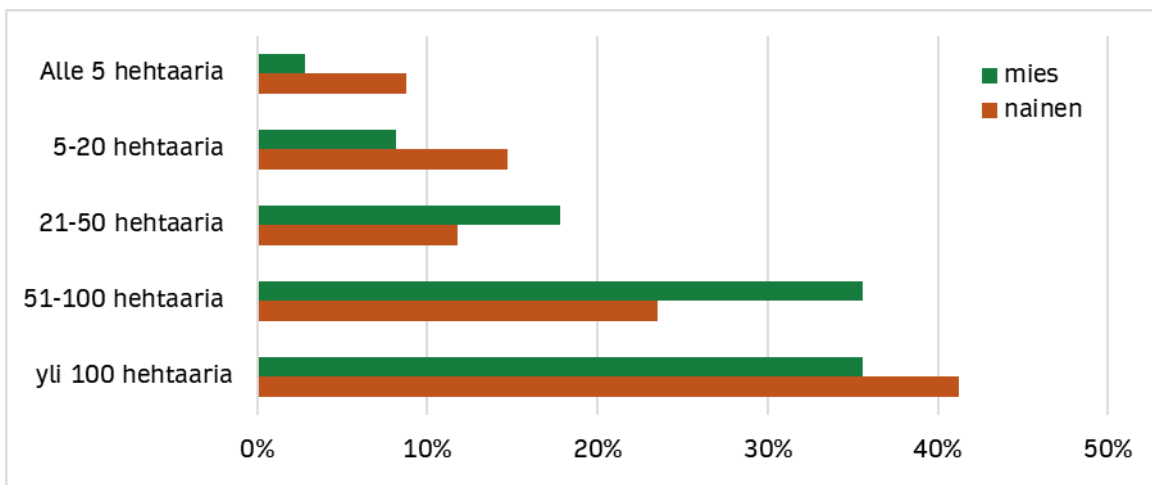
Kainuussa metsää omistavista vastaajista 79 % oli yli 60-vuotiaita (Kuva 1). Kainuussa metsänomistajien keski-ikä on 61 vuotta ja mediaani 63 vuotta. Tämän kyselyn vastaajien iän mediaani asettuu luokkaan 61–70 vuotta, joten vastaajien ikä vastaa melko hyvin Kainuun metsänomistajien keskimääräistä ikää.

Kuva 1. Kyselyyn vastanneiden kainuulaisten metsänomistajien ikäjakauma.

Kainuussa metsää omistavista vastaajista 32 % oli naisia, 67 % miehiä ja 1 % ei halunnut ilmoittaa sukupuoltaan. Kainuun metsänomistajista noin 59 % on miehiä, joten kyselyyn vastanneiden keskuudessa miesten osuus on hieman korostunut.

Kainuussa keskimääräinen metsänomistusala on miehillä 52 ha ja naisilla 42 ha. Mediaani on kuitenkin huomattavasti alhaisempi eli miehillä 21,1 ha ja naisilla 13,4 ha ([Microsoft Power BI](#)). Tässä kyselyssä metsänomistuksen pinta-ala oli luokiteltu, joten keskiarvoa ei voida laskea (Kuva 2). Mediaani asettuu sekä miehillä että naisilla luokkaan 51–100 hehtaaria, mikä on huomattavasti suurempi kuin Kainuussa yleisesti. Suurempien metsätilojen omistajat ovat todennäköisesti keskimääräistä kiinnostuneempia metsiin liittyvistä tapahtumista ja osallistuvat niihin aktiivisemmin.

Kuva 2. Kyselyyn vastanneiden Kainuussa metsää omistavien miesten ja naisten metsänomistusala.

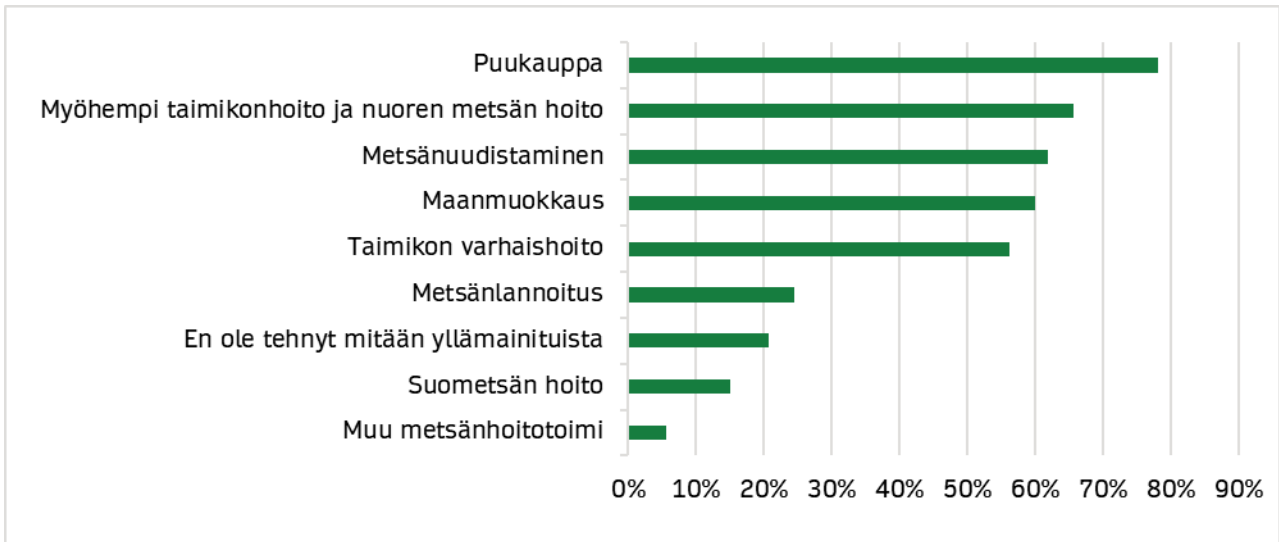
3 Metsänhoito

3.1 Tehdyt metsänhoitotoimet

Kyselyllä haluttiin kartoittaa, mitä konkreettisia toimenpiteitä tapahtumiin osallistuneet ovat tehneet omissa metsissään. Kyselyyn vastanneista 79 % oli tehnyt viimeisen kahden vuoden aikana jonkin metsänhoitotoimen omissa metsissään. Hoitotoimenpiteitä tekemättömien melko suuri osuus (21 %) voi selittyä esimerkiksi pienellä metsäalalla, vastaajien korkealla iällä tai vähäisemmällä kiinnostuksella talousmetsän hoitoon.

Puukauppa oli selvästi yleisin metsänhoitotoimi – sen oli tehnyt 78 % vastaajista (Kuva 3). Vuosina 2016–2018 suomalaisista metsänomistajista vajaa puolet oli tehnyt puukaupan ([Suomalainen metsänomistaja 2020](#)). Vuosina 2024 ja 2025 puun hinta oli varsin korkealla tasolla ([Luken tilastotietokanta](#)), mikä voi selittää suurta kiinnostusta puukauppojen tekoon tämän kyselyn kohdeaikana. Puukauppaan liittyi useimmiten jaksollisen kasvatuksen harvennushakkuu ja toiseksi useimmin uudistushakkuu. Energiapuun viimeaikainen hyvä hinta näkyy

todennäköisesti energiapuuhakkuun tehneiden suhteellisen suurena määränä. Vähiten oli tehty jatkuvan kasvatuksen hakkuita.

Kuva 3. Vastaajien kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana tekemät metsänhoitotoimet.

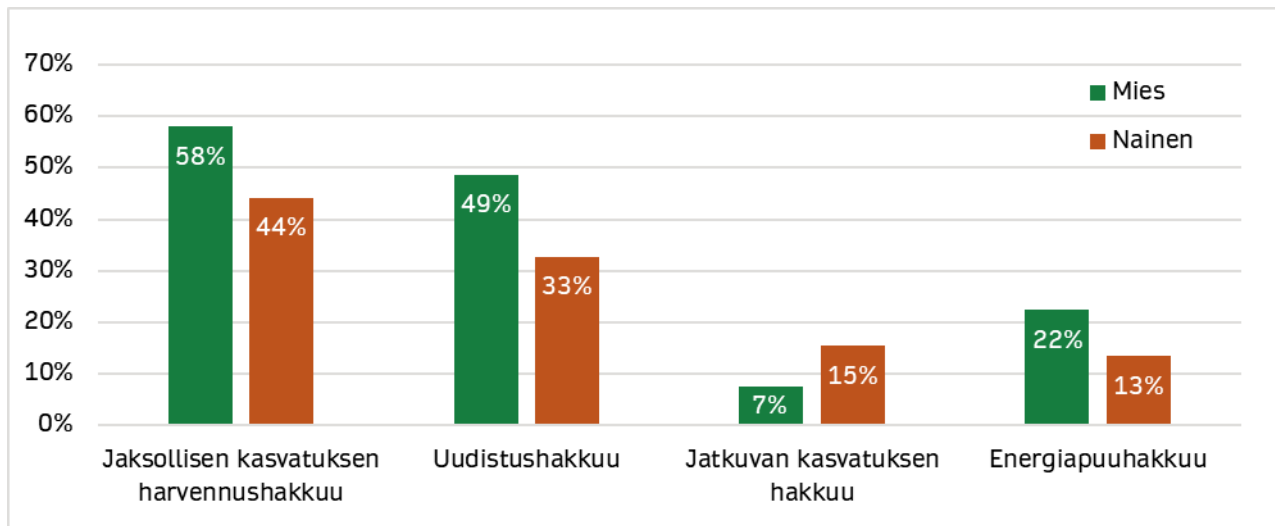
Taimikon harvennusta ja nuoren metsän hoitoa, metsänuudistamista sekä maanmuokkausta oli tehnyt vähintään 60 % vastaajista. Taimikon varhaishoitoa oli tehnyt 56 % vastaajista. Varhaishoitoon luettiin tässä kyselyssä täydennysistutus (16 %), heinäntorjunta (24 %) ja varhaisperkaus (43 %). Tulokset osoittavat, että metsänomistajat huolehtivat metsien uudistamisesta hakkuiden jälkeen melko hyvin. Huolestuttavan moni eli noin neljännes vastaajista oli tehnyt nuoren metsän kunnostusta eli viivästynyttä taimikonhoitoa. Tulos viittaa siihen, että kaikilla omistajilla ei ole joko tietoa, resursseja tai motivaatiota hoitaa taimikoita ajoissa.

Huomattavasti vähemmän toteutettuja metsänhoitotoimia olivat metsänlannoitus (24 %) ja suometsän hoito (15 %). Ne ovat erikoistuneempia toimia ja vaativat usein enemmän asiantuntemusta ja suunnittelua sekä ulkopuolisen tekijän. Muita tehtyjä metsän hoidon ja käytön toimia olivat muun muassa pystykarsinta, metsäteiden kunnostus, ennakkoraivaus ja kuntan myynti.

3.1.1 Erot metsän hoito- ja käyttötoimissa nais- ja miesmetsänomistajien välillä

Suomalainen metsänomistaja 2020 –tutkimuksen mukaan naiset ovat metsänomistajina miehiä monitavoitteisempia ja luontoarvojen huomioiminen on heille tärkeämpää. Ilmiö näkyy myös tämän tutkimuksen tuloksissa. Miehet olivat naisia aktiivisempia puukaupan tekijöitä muuten, mutta naiset tekivät suhteessa enemmän jatkuvan kasvatuksen hakkuuseen liittyviä puukauppoja kuin miehet (Kuva 4). Naisten myönteisempi suhtautuminen jatkuvaan kasvatukseen on havaittu myös aiemmassa tutkimuksessa ([Samu-Markus Pyykkö, pro gradu, UEF](#)).

Jatkuva kasvatus mielletään luonnon ja virkistyskäytön kannalta avohakkuuta paremmaksi vaihtoehdoksi, mikä todennäköisesti lisää sen suosiota naismetsänomistajien keskuudessa.

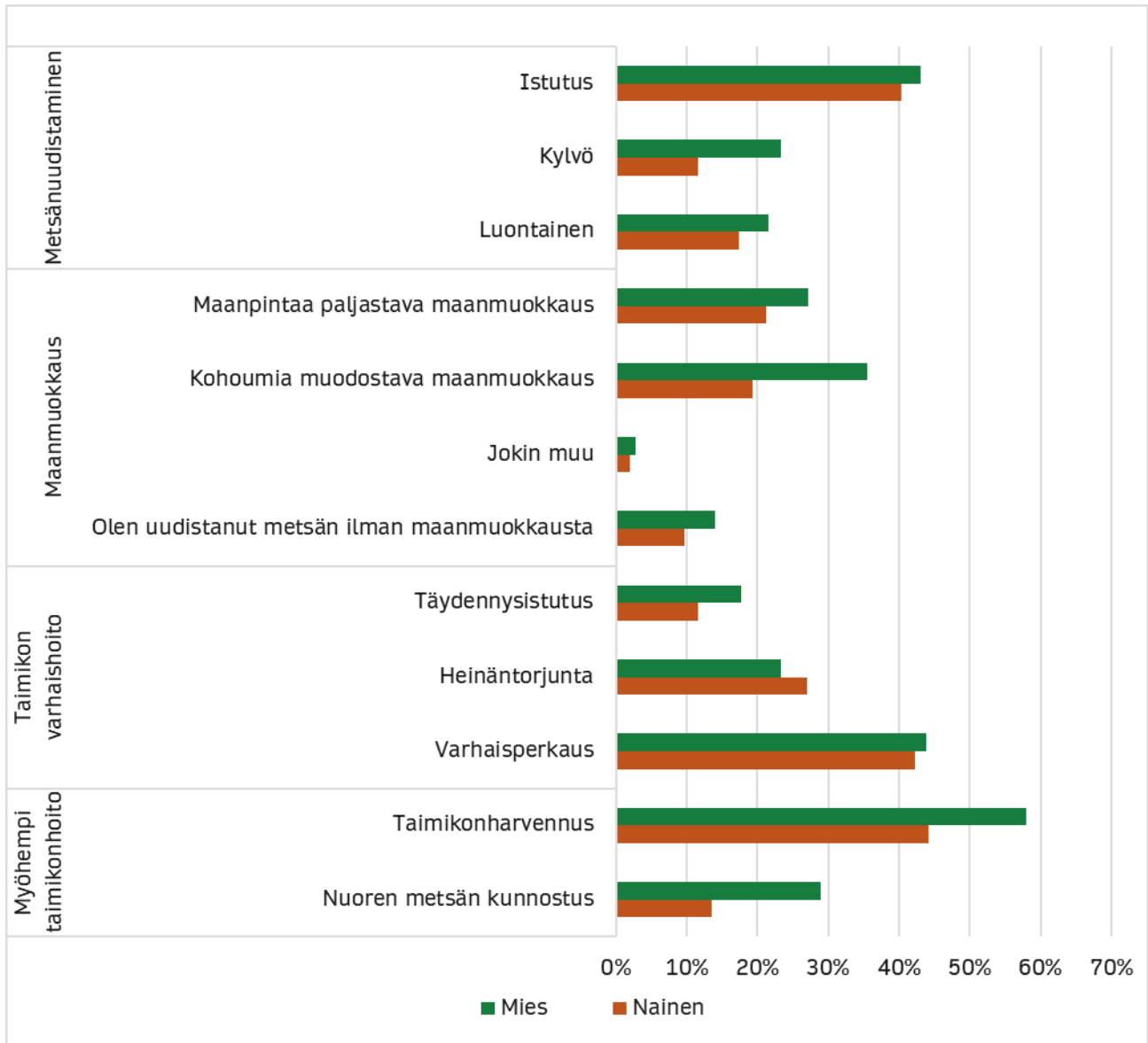

Kuva 4. Vastaajien viimeisen kahden vuoden aikana tekemät hakkuut hakkuutavoittain.

Naisten monitavoitteisuus ja luontoarvojen huomioiminen näkyy myös suometsien hoitotoimissa. Miehistä 19 % oli toteuttanut metsissään ojien kunnostusta, mutta vain alle 5 % oli tehnyt vesienhoitotoimia. Naisista ojien kunnostusta oli teettänyt huomattavasti harvempi eli alle 5 % vastaajista, mutta lähes yhtä suuri osa (4 %) oli toteuttanut vesiensuojelutoimia metsissään.

Metsänuudistamistoimia ja taimikon hoitoa naiset olivat tehneet metsissään vähemmän kuin miehet (Kuva 5). Tämä on todennäköisesti suora seuraus siitä, että naiset tekevät vähemmän uudistushakkuita, jolloin metsänuudistamisen ja taimikonhoidon tarvekin on pienempi. Ainoa uudistamiseen ja taimikonhoitoon liittyvä työlaji, jota naiset olivat tehneet metsissään enemmän kuin miehet, oli heinäntorjunta.

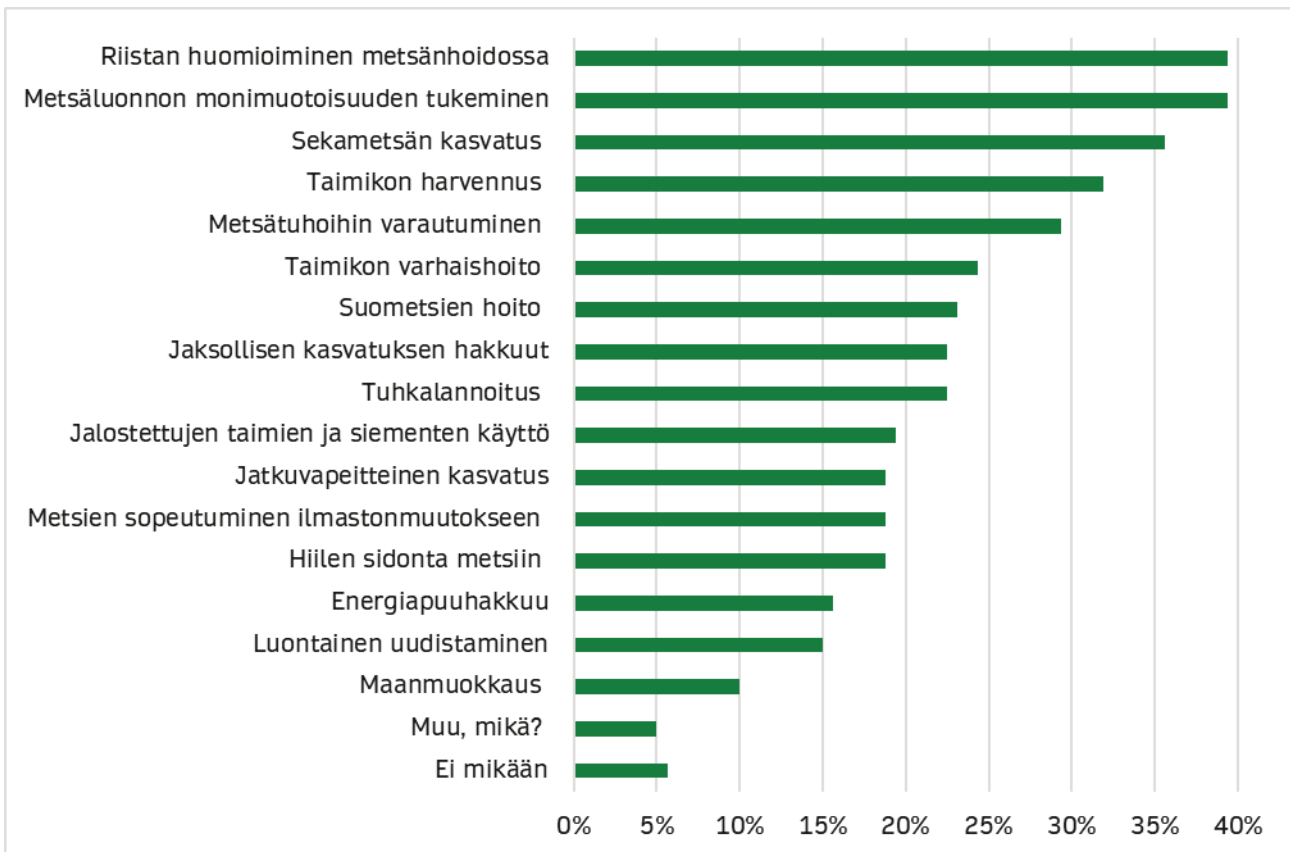
Lannoitusta naisvastaajat olivat teettäneet metsissään huomattavasti vähemmän kuin miehet. Miehistä kivennäismaiden kasvatuslannoitusta oli teettänyt 13 %, tuhkalannoitusta 19 % ja boorilannoitusta 19 %. Naisista 2 % oli teettänyt tuhkalannoitusta ja 2 % boorilannoitusta. Kivennäismaiden kasvatuslannoitusta naisvastaajista ei ollut teettänyt yksikään. Tämäkin voi kertoa naismetsänomistajien monitavoitteisuudesta – heille metsän taloudellinen tuottavuus ei ole niin tärkeää kuin miehille.

Kuva 5. Metsänuudistamiseen ja taimikonhoitoon liittyvät työlajit, joita vastaajat ovat tehneet metsissään kahden viimeisen vuoden aikana.

3.2 Vastaajien kiinnostuksen lisääntyminen metsänhoidon teemoihin

Vastaajista noin 94 % ilmoitti, että hänen kiinnostuksensa vähintään yhteen hankkeen tapahtumissa käsiteltyyn metsänhoidon teemaan oli lisääntynyt hankkeen tapahtumiin osallistumisen myötä (Kuva 6). Kiinnostuksen lisääntymisessä luonto- ja riistateemat nousevat selvästi kärkeen. Tulos kertoo siitä, että osallistujia kiinnostaa yhä enemmän metsänhoito, joka huomioi ekologiset arvot, elinympäristöt ja riistan tarpeet. Tämä viittaa muutokseen perinteisestä puuntuotantokeskeisyydestä kohti kokonaisvaltaisempaa metsäluonnon huomioimista.

Kuva 6. Vastaajien kiinnostuksen lisääntyminen metsänhoidon eri teemoihin.

Toiseksi kiinnostuksen lisääntymisen kohteeksi nousivat metsän rakenteen monipuolisuus ja riskien hallinta eli sekametsien kasvatus, taimikon harvennus ja metsätuhoihin varautuminen. Ne liittyvät hyvin tiiviisti yhteen. Sekapuustoisuus on yksi tärkeimmistä ilmastonmuutoksen aiheuttamiin tuhoriskeihin varautumisen keinoista ja sekapuustoisuus luodaan nimenomaan taimikon harvennusvaiheessa, jossa kasvatettavaksi jätettävät puulajit ja puuyksilöt valitaan. Metsätuhoihin varautumisen suuri kiinnostavuus kertoo lisääntyneestä tietoisuudesta esimerkiksi tuholaisriskeistä ja sään ääri-ilmiöistä.

Kiinnostus melko vakiintuneisiin hoitomenetelmiin kuten taimikon varhaishoitoon, suometsien hoitoon, jaksolliseen kasvatukseen ja tuhkalannoitukseen on kolmanneksi kiinnostavin teema. Ilmaston ja jatkuvaan kasvatukseen liittyvä kiinnostus on vähäisempää (alle 20 %). Vaikka näitä aiheita on käsitelty useissa hankkeen tapahtumissa, tulokset viittaavat siihen, etteivät ne ole vielä yhtä konkreettisia tai helposti sovellettavia osallistujien omassa metsänhoidossa kuin käytännönläheisemmät aiheet. Hiilen sidonnan lisäämisestä ei myöskään ole metsänomistajalle vielä tällä hetkellä juurikaan taloudellista hyötyä, mikä luultavasti vähentää kiinnostusta metsien hiilensidontateemaan.

Tulokset osoittavat, että tapahtumat ovat onnistuneet erityisesti luontolähtöisten ja metsän kestävyttä lisäävien teemojen esiin tuomisessa, ja ne ovat vastanneet hyvin metsänomistajien ajankohtaisiin kiinnostuksen kohteisiin.

Ilmastonmuutosteemaan kiinnostus ei sen sijaan ole lisääntynyt yhtä paljon.

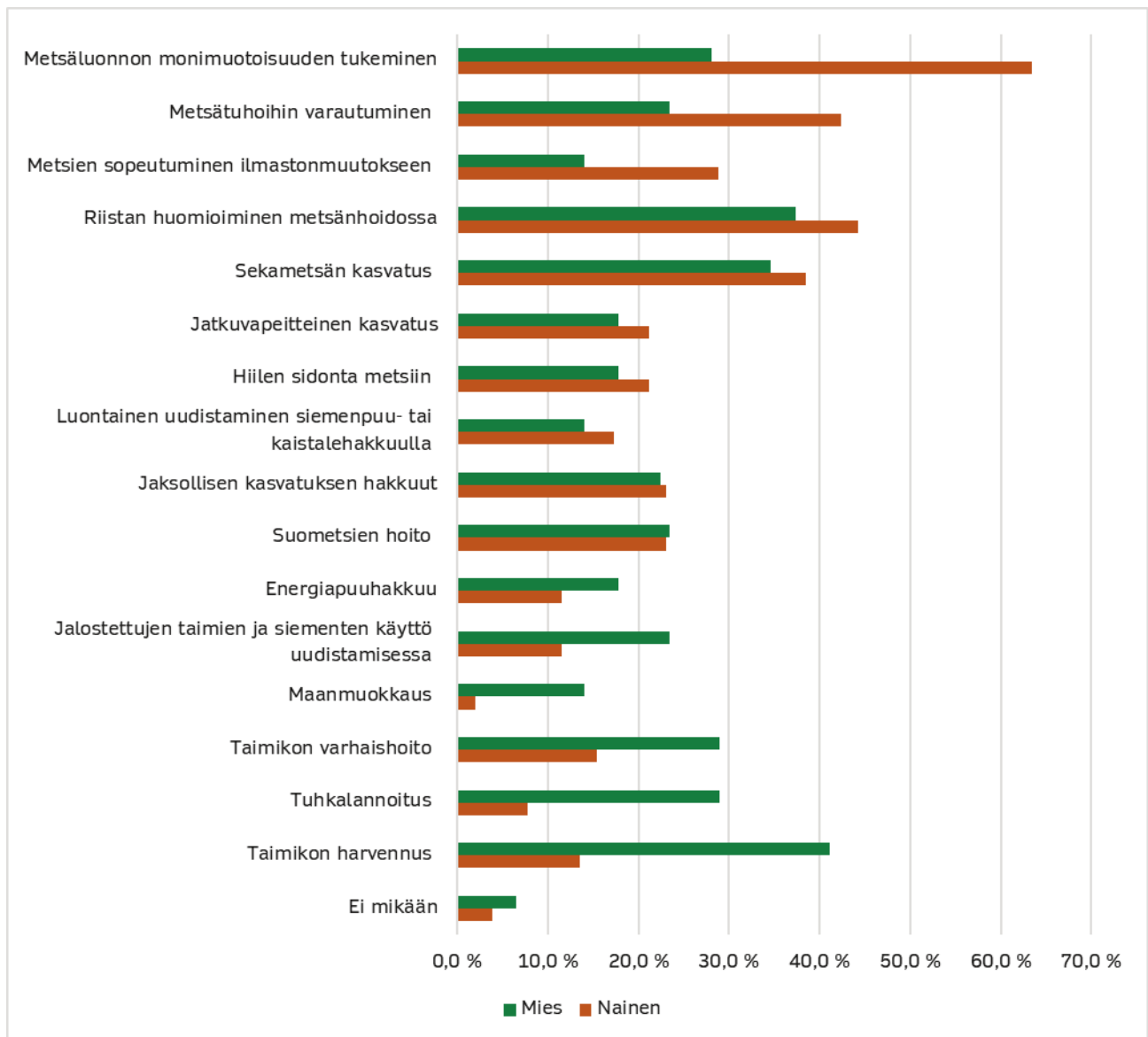
3.2.1 Erot metsänhoidon teemojen kiinnostavuudessa naisten ja miesten välillä

Kiinnostuksen kasvu metsänhoidon eri teemoihin jakautui selkeästi eri tavoin naisten ja miesten kesken (Kuva 7). Kyselyn perusteella naisten kiinnostus kasvoi erityisesti luonnon monimuotoisuuteen, ilmastonmuutokseen ja ekologisiin tavoitteisiin liittyvissä teemoissa. Naisten kiinnostus lisääntyi eniten metsän monimuotoisuuden tukemiseen (64 %). Heidän kiinnostuksensa kasvoi selvästi myös riistan huomioimiseen metsänhoidossa (44,2 %), metsätuhoihin varautumiseen (42 %) ja sekametsän kasvatukseen (39 %). Vaikka metsien sopeutuminen ilmastonmuutokseen ei ollutkaan naisvastaajien kiinnostuksen kohteen kärkipäässä, kiinnosti se naisia huomattavasti enemmän kuin miehiä. Ympäristö- ja ilmastoteemat korostuivat naisten vastauksissa kautta linjan.

Miesten kiinnostuksen kasvu painottui puolestaan käytännön metsänhoidon työvaiheisiin, kuten taimikon harvennukseen, tuhkalannoitukseen, taimikon varhaishoitoon ja maanmuokkaukseen. Näissä teemoissa miehet raportoivat huomattavasti suurempaa kiinnostuksen lisääntymistä kuin naiset. Myös jalostettujen taimien ja siementen käyttö metsänuudistamisessa sekä tuhkalannoitus kiinnosti miehiä selvästi enemmän kuin naisia. Molemmat ovat metsien kasvua ja tuottoa lisääviä tekijöitä, joten miehiä vaikuttaa kiinnostavan naisia enemmän metsien taloudellista tuottavuutta parantavat toimenpiteet.

Osa teemoista – esimerkiksi suometsien hoito, jaksollisen kasvatuksen hakkuut, luontainen uudistaminen, hiilen sidonta metsiin ja jatkuvapitteinen kasvatusta – herätti kiinnostuksen lisääntymistä molemmissa sukupuolissa suhteellisen tasaisesti. Vain harvat vastaajat ilmoittivat, ettei oma kiinnostus metsänhoidon teemoihin ollut lisääntynyt lainkaan.

Tulokset osoittavat, että hankkeen tapahtumat onnistuivat tarjoamaan monipuolisesti tietoa eri teemoista ja aktivoimaan eri kohderyhmiä eri tavoin. Naiset kokivat erityisen vaikuttavina teemat, jotka liittyvät ekologisiin ja ilmastonmuutokseen vastaaviin kysymyksiin, kun taas miehet innostuivat muita useammin metsänhoidon operatiivisista ja konkreettisista työvaiheista.

Kuva 7. Naisten ja miesten kiinnostuksen lisääntyminen metsänhoidon eri teemoihin. Teemat on järjestetty sen mukaan, kuinka suuri ero nais- ja miesvastaajien välillä on ollut.

3.3 Metsänhoitoon liittyvät koulutustarpeet

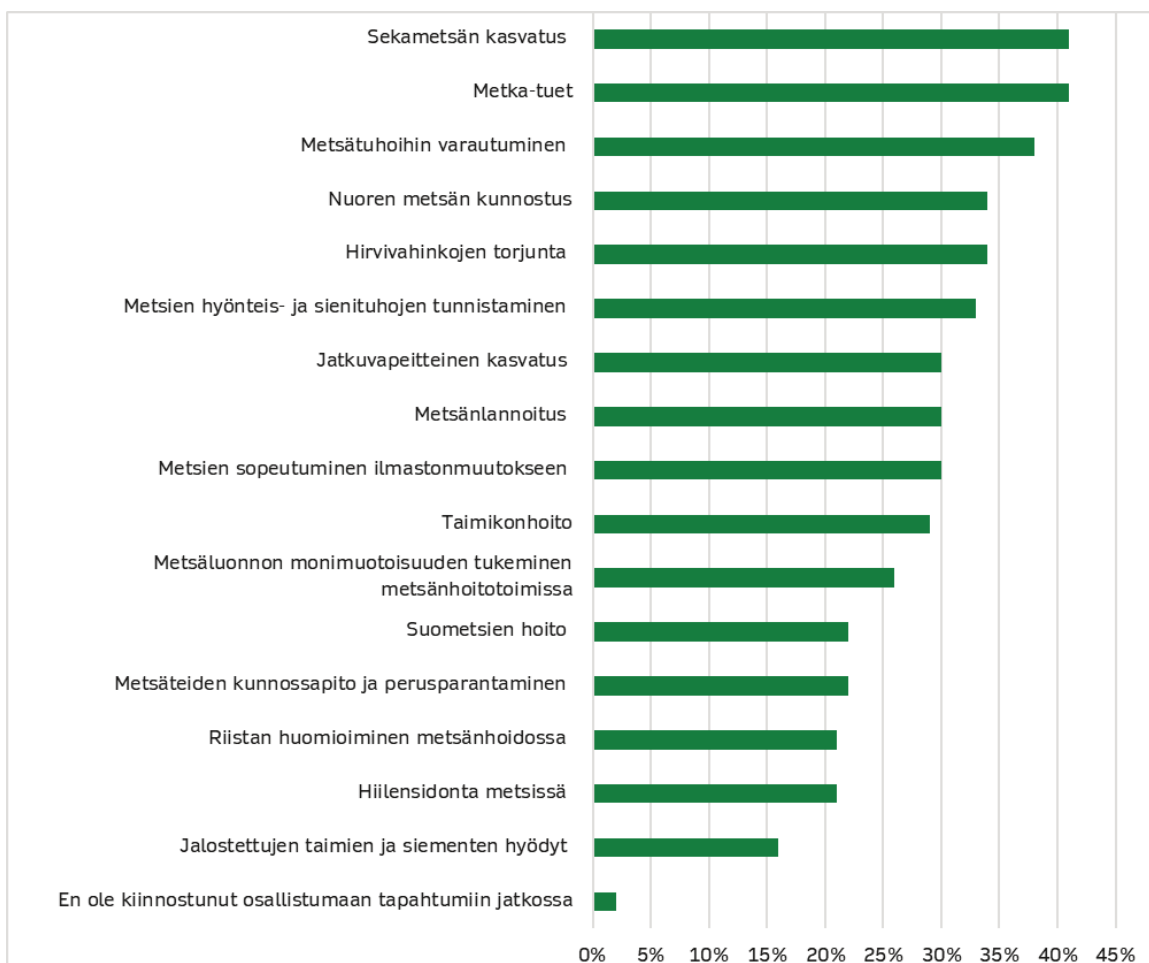
Kyselyn perusteella vastaajat ovat kiinnostuneita saamaan lisää tietoa monipuolisesti erilaisista metsänhoidon teemoista (Kuva 8). Koulutustarpeiden kärkeen nousivat metka-tuet (41 %). Laajempi teema, josta tarvitaan selkeästi lisää tietoa, on erilaisiin tuhoihin ja ilmastonmuutokseen varautuminen. Tähän teemaan liittyvät sekametsän kasvatus (40,6 %), metsätuhoihin varautuminen (37,4 %), metsien hyönteis- ja sienituhojen tunnistaminen (32,9 %), hirvivahinkojen torjunta (32,9 %) ja metsien sopeutuminen ilmastonmuutokseen (30,3 %).

Toinen teema, josta toivotaan lisäkoulutusta, liittyy metsien kasvukunnon ja rakenteellisen monimuotoisuuden ylläpitämiseen hoitotoimilla. Tähän teemaan

liittyviä koulutusaiheita olivat nuoren metsän kunnostus (34 %), jatkuvapeitteinen kasvatus (30 %), metsänlannoitus (30 %) ja taimikonhoito (29 %).

Näiden kahden kärkiteeman aiheisiin kannattaa panostaa tulevissa metsänhoidon tapahtumissa. Monet teemoista ovat samoja, joihin vastaajat kertoivat kiinnostuksensa lisääntyneen hankkeen tapahtumien myötä. Monista teemoista on siis saatu jo tietoa, mutta sitä kaivataan vielä lisää. Selkeitä poikkeuksia olivat riistan huomioiminen metsänhoidossa (21 %) ja metsäluonnon monimuotoisuuden tukeminen metsänhoidossa (26 %). Molemmat olivat kiinnostuksen lisääntymisen kärkipäässä, mutta huomattavasti harvempi toivoi niistä lisää koulutusta. Vastaajat ovat siis kokeneet saaneensa näistä aiheista riittävästi tietoa jo aiemmissa tapahtumissa.

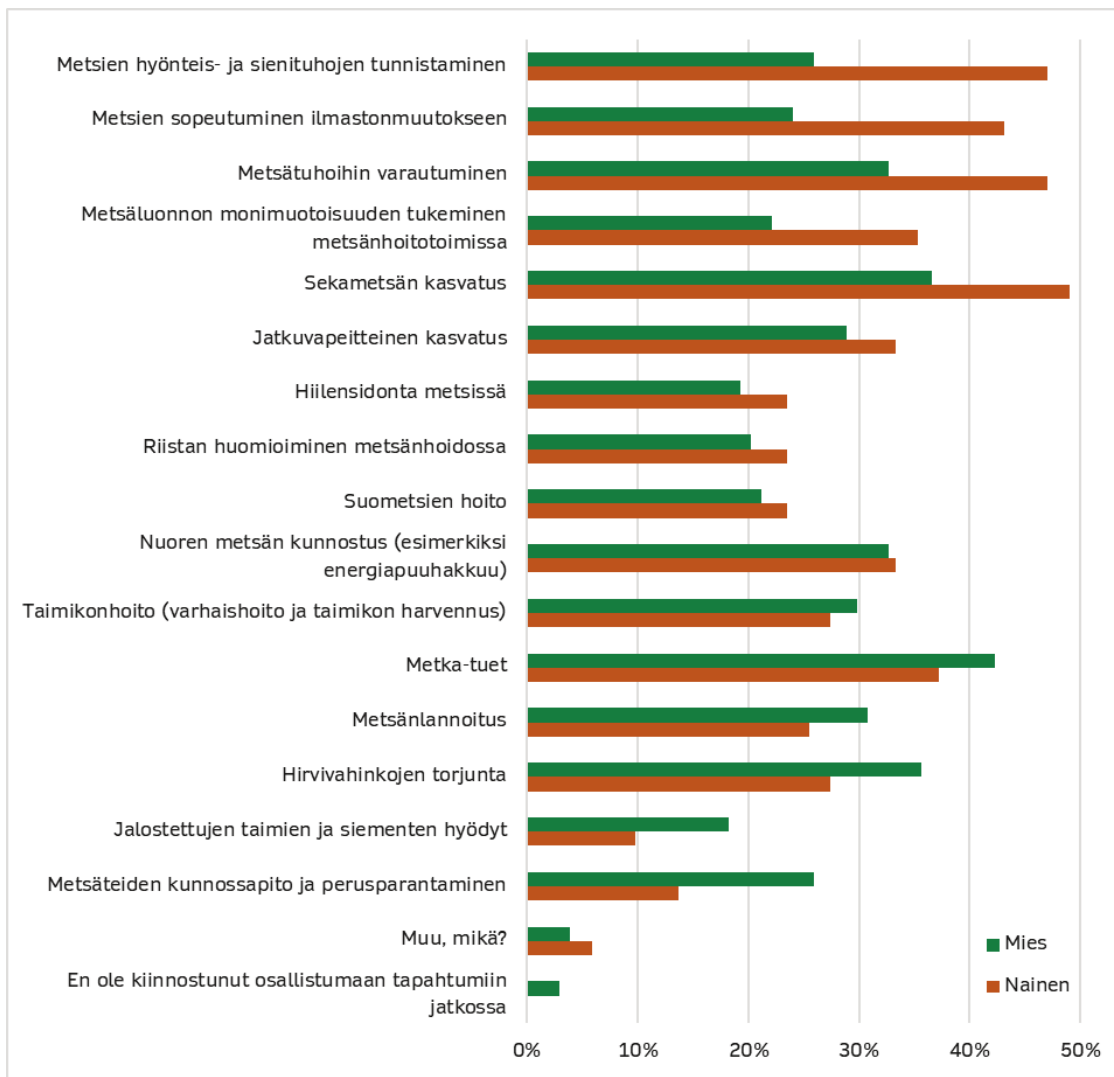
Vähemmän kiinnostaviksi teemoiksi vastaajat kokivat myös suometsien hoidon (22 %), metsäteiden kunnossapidon ja perusparannuksen (22 %), metsien hiilensidonnin (21 %) sekä jalostettujen taimien ja siementen hyödyt (16 %). Vain 1,9 % vastaajista ilmoitti, ettei ole kiinnostunut osallistumaan metsänhoitoa käsitteleviin tapahtumiin jatkossa. Luku osoittaa, että tapahtumat on koettu hyödyllisiksi ja niihin halutaan osallistua myös jatkossa.

Kuva 8. Vastaajien koulutustarpeet.

3.3.1 Erot koulutustarpeissa naisten ja miesten välillä

Naisten ja miesten välillä oli selviä eroja siinä, mitkä koulutusteemat koettiin kiinnostavimmiksi (Kuva 9). Koulutustarpeissa on havaittavissa samoja painotuksia kuin kiinnostuksen kasvussa, mutta joissakin teemoissa erot ovat vielä selvempiä. Naiset toivoivat miehiä useammin koulutusta erityisesti metsänhoidon luonto-, ilmasto- ja monimuotoisuusteemoista. Ne liittyvät tiiviisti yhteen, sillä metsien monimuotoisuuden tukeminen ja sekametsien kasvattaminen parantavat metsien sopeutumista ilmastonmuutokseen. Naiset toivoivat miehiä useammin koulutusta metsien hyönteis- ja sienituhojen tunnistamisesta, metsien sopeutumisesta ilmastonmuutokseen, metsätuhoihin varautumisesta, metsäluonnon monimuotoisuuden tukemisesta metsänhoitotoimissa sekä sekametsien kasvatuksesta.

Kuva 9. Naisten ja miesten kiinnostus saada lisätietoa metsänhoidon eri teemoista.

Miehet sen sijaan olivat naisia kiinnostuneempia erityisesti metsätalouden käytännön toimenpiteistä sekä taloudellista kannattavuutta parantavista

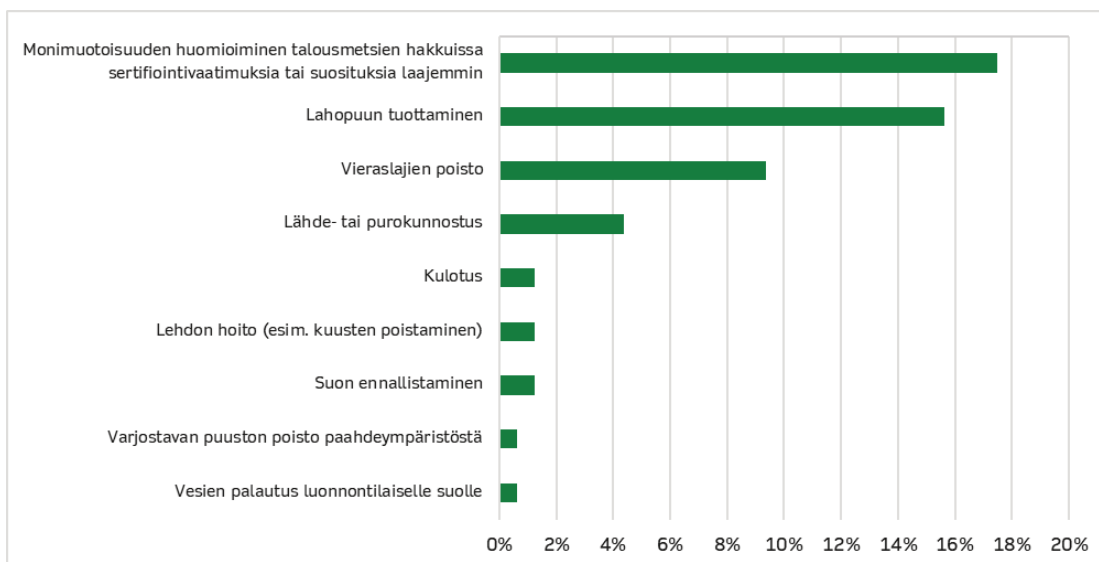
teemoista. He olivat naisia kiinnostuneempia saamaan lisätietoa etenkin metsäteiden kunnossapidosta ja perusparantamisesta, jalostettujen taimien ja siementen hyödyistä, hirvivahinkojen torjunnasta sekä metsänlannoituksesta. Myös metka-tuet kiinnostivat miehiä jonkin verran enemmän kuin naisia.

Kyselyssä havaitut eroavaisuudet sukupuolten välillä tarjoavat mahdollisuuden kohdentaa tulevia viestintä- ja koulutustoimia entistä täsmällisemmin eri kohderyhmien tarpeita vastaaviksi. Tapahtumissa on tärkeää ylläpitää monipuolista tarjontaa metsänhoidon eri aiheista, sillä eri ryhmien tarpeet vaihtelevat. Näin kaikki metsänomistajat tulevat huomioiduksi tasapuolisesti.

4 Luonnonhoito

4.1 Toteutetut luonnonhoitoimet ja vapaaehtoinen suojele

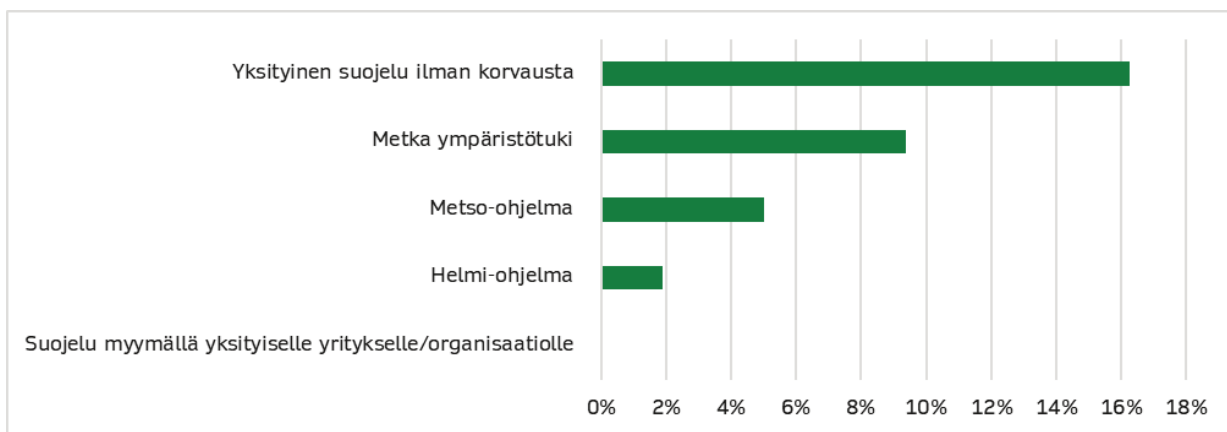
Kyselyn luonnonhoito-osiossa kartoitettiin mitä luonnonhoidon toimia ja vapaaehtoisen suojelelun keinoja vastaajat ovat toteuttaneet metsissään viimeisen kahden vuoden aikana. Luonnonhoitotoimia oli tehnyt 37 % vastaajista. Ylivoimaisesti suosituin luonnonhoidon toimi oli monimuotoisuuden huomioiminen talousmetsien hakkuissa sertifiointivaatimuksia tai suosituksia laajemmin. Tätä oli toteuttanut 18 % vastaajista viimeisen kahden vuoden aikana (Kuva 10). Lähes yhtä moni (16 %) oli tuottanut lahoppuuta metsissään. Molempia aiheita käsiteltiin useissa hankkeen tapahtumissa, mikä voi osaltaan selittää toimien toteutuksen määrää. Ne ovat myös toimia, joita voidaan toteuttaa melko helposti metsänhoitotoimien yhteydessä. Vastaajista 9 % oli tehnyt vieraslajien poistoa omissa metsissään ja 4,5 % oli tehnyt lähteiden sekä purojen kunnostusta.

Kuva 10. Vastaajien tekemät luonnonhoitotyöt prosentteina kaikista vastaajista.

Vaativampia luonnonhoidon töitä, kuten suon ennallistamista, kulotusta ja veden palautusta luonnontilaiselle suolle oli tehnyt hyvin pieni osa vastaajista. Yksi syy paahdeympäristöjen hoidon vähyyteen voi olla se, että paahdeympäristöt eivät ole Kainuussa kovin yleisiä ([Metsäisten paahdeympäristöjen tunnistaminen ja hoito](#)).

Vapaaehtoista suojelua oli toteuttanut 27,5 % vastaajista. Monet heistä olivat toteuttaneet vapaaehtoista suojelua useammalla eri tavalla. Yleisintä oli suojelu ilman korvausta, jota oli tehnyt yli 16 % vastaajista (Kuva 11). Metkan ympäristötuella suojelua oli toteuttanut 9 % vastaajista. Suojelua oli tehty jonkun verran myös Metso- ja Helmi-ohjelman kautta, mutta yksikään vastaajista ei ollut myynyt maataan suojelutarkoituksessa yksityiselle yritykselle tai organisaatiolle.

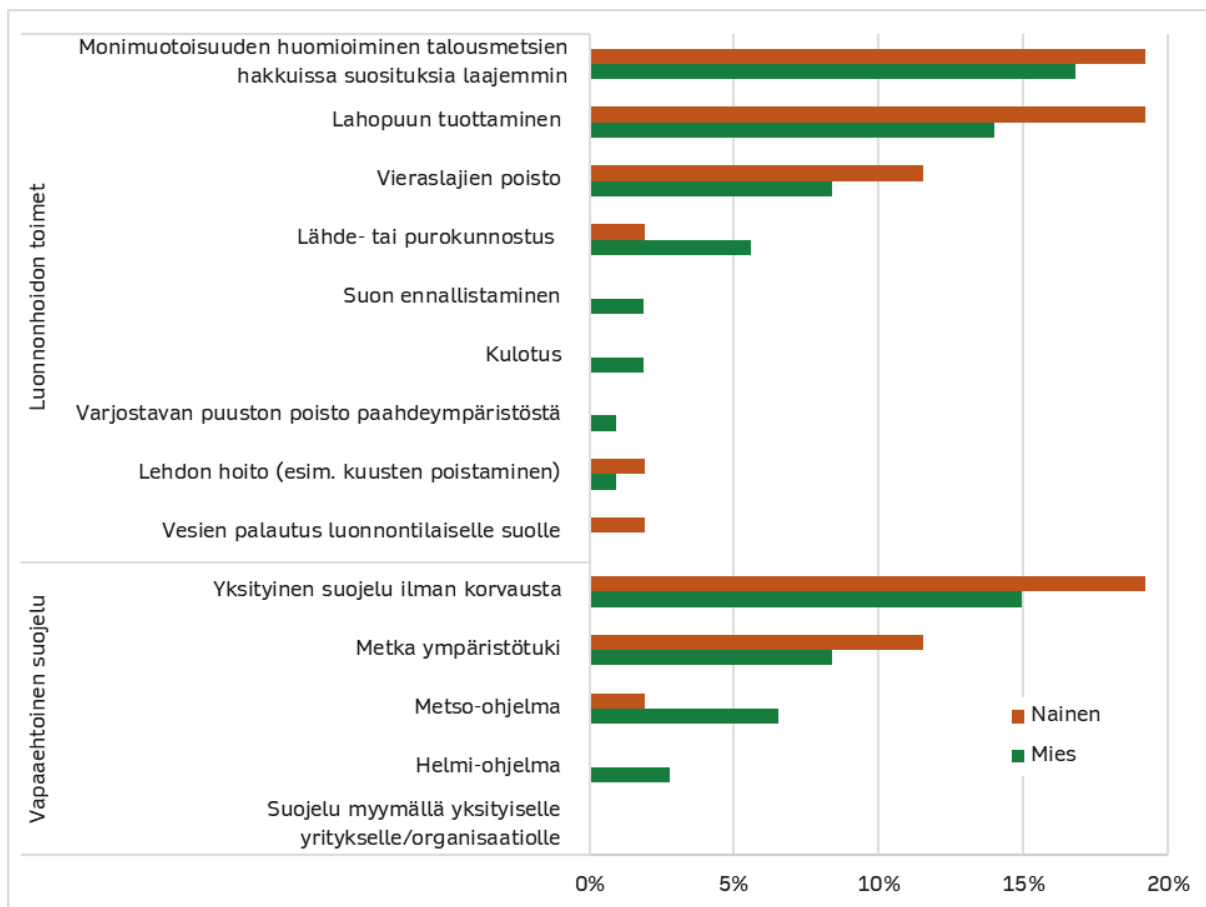

Kuva 11. Toteutetut vapaaehtoisen suojelun toimet.

4.1.1 Erot toteutetuissa luonnonhoitotoimissa ja vapaaehtoisessa suojelussa naisten ja miesten välillä

Erot naisten ja miesten välillä luonnonhoidon toimien ja vapaaehtoisen suojelun toteuttamisessa olivat melko vähäiset (Kuva 12). Naisten keskuudessa luonnon monimuotoisuuden huomioiminen suosituksia tai vaatimuksia laajemmin, lahoppuun tuottaminen sekä vieraslajien poisto olivat yleisempää kuin miesten keskuudessa. Miehet sen sijaan vaikuttaisivat toteuttavan metsissään naisia useammin vaativampia luonnonhoidon töitä, kuten kulotusta ja suon ennallistamista. Tuloksia arvioitaessa on kuitenkin hyvä huomioida, että luonnonhoitotöitä tehneiden vastaajien määrä (59 henkilöä) oli varsin pieni, joten sattumalla voi olla merkitystä tuloksiin.

Vapaaehtoista suojelua oli tehnyt 36 % miehistä ja 40 % naisista, joten sukupuolten välinen ero on hyvin pieni. Toteutustavassa sen sijaan on eroa, sillä naiset olivat toteuttaneet suojelua miehiä useammin joko ilman korvausta tai metka-ympäristötuella (Kuva 12). Metso- ja Helmi-ohjelmat sen sijaan olivat suosituimpia miesten kuin naisten keskuudessa.

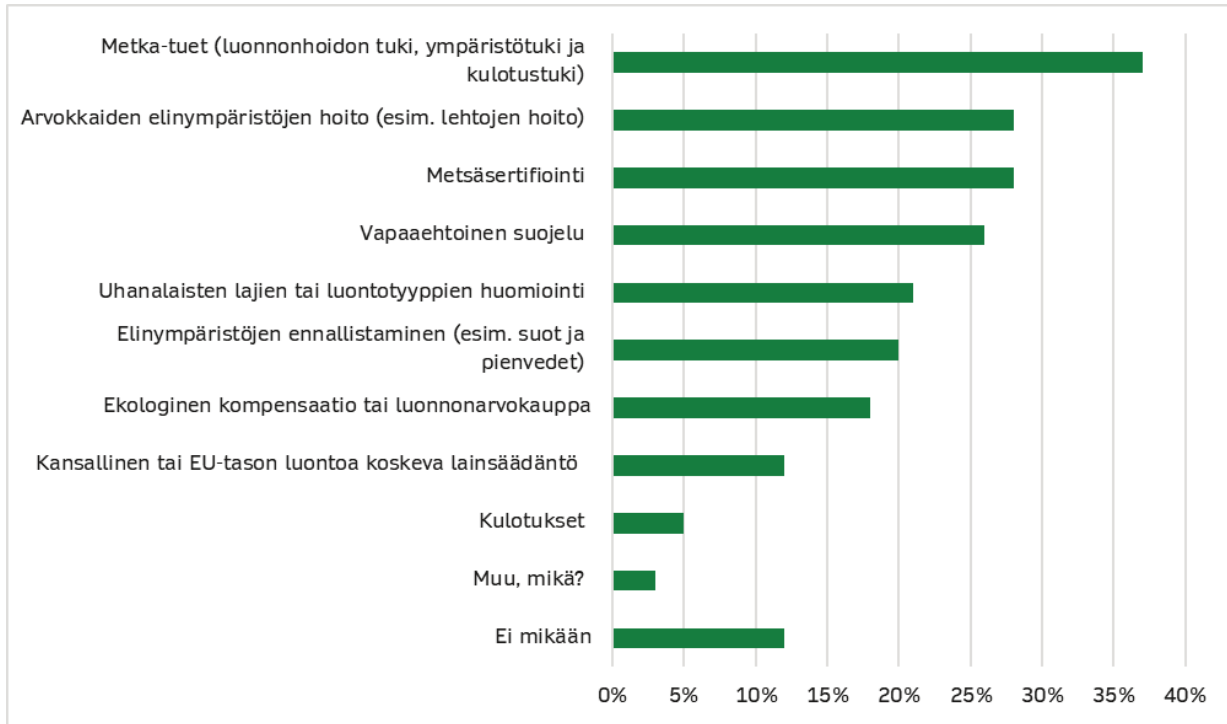
Kuva 12. Naisten ja miesten toteuttamat luonnonhoitotoimet ja vapaaehtoinen suojele.

4.2 Kiinnostus luonnonhoitotoimiin

Kyselyn tulosten perusteella hankkeen järjestämät tapahtumat ovat lisänneet metsänomistajien kiinnostusta luonnonhoitoon merkittävästi, sillä vain 12 % vastaajista (6 % naisista ja 14 % miehistä) ilmoitti, että tapahtumat eivät olleet lisänneet heidän kiinnostustaan luonnonhoidon teemoihin. Eniten kiinnostus oli lisääntynyt luonnonhoitoon liittyviin metka-tukiin eli ympäristötukeen, luonnonhoidon tukeen ja kulotustukeen (Kuva 13). Metka-tuen tarjoama rahallinen kannustin luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen kiinnosti yli kolmannelta vastaajista. Toiseen rahalliseen suojelukannustimeen eli luonnonarvokauppaan ja ekologiseen kompensatioon kiinnostus oli lisääntynyt vain 18 %:lla vastaajista. Luonnonarvokauppa on melko uusi kannustinmuoto, jolla luonnonsuojelua pyritään lisäämään yksityisen rahoituksen turvin. Siihen liittyy vielä paljon epävarmuuksia, eikä sen toiminnasta ole vielä juurikaan kokemuksia, mikä voi selittää heikkoa kiinnostuksen lisääntymistä sitä kohtaan.

Toiseksi eniten vastaajien kiinnostus oli lisääntynyt arvokkaiden elinympäristöjen, kuten lehtojen hoitoon sekä metsäsertifiointiin. Metsäsertifiointi nähdään todennäköisesti tärkeänä vastuullisuuden välineenä, joka halutaan huomioida

myös omien metsien hoidossa. Arvokkaiden elinympäristöjen hoito koetaan todennäköisesti tärkeäksi keinoksi lisätä omien metsien monimuotoisuutta.

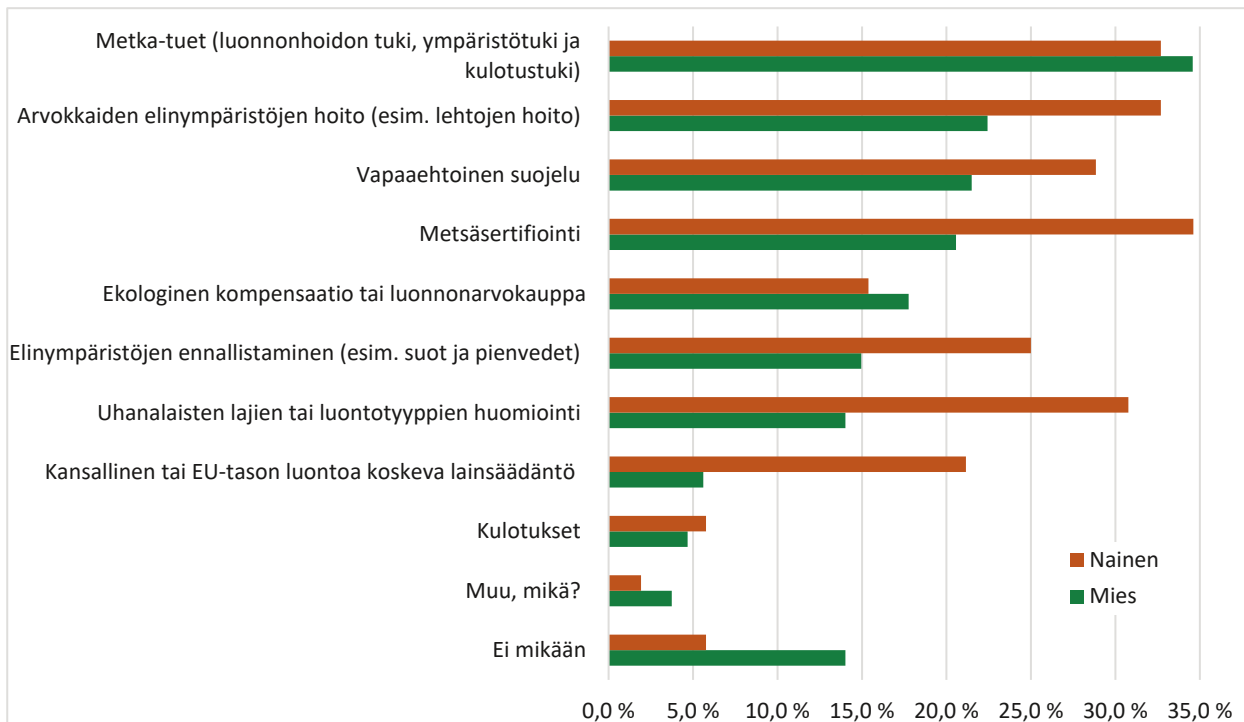

Kuva 13. Tapahtumiin osallistuneiden kiinnostuksen lisääntyminen luonnonhoidon eri teemoihin.

4.2.1 Erot naisten ja miesten välillä luonnonhoidon teemojen kiinnostavuudessa

Naisten ja miesten välillä oli selkeitä eroja luonnonhoidon teemojen kiinnostavuudessa (Kuva 14). Naiset ovat keskimäärin kiinnostuneempia aktiivisista, monimuotoisuutta ja suojeleua korostavista luonnonhoidon toimista. Miehet painottavat suhteellisesti enemmän taloudellisia kannustimia tai kokevat, etteivät ole kiinnostuneita luonnonhoidosta lainkaan. Miehet olivat naisia kiinnostuneempia vain metka-tuista sekä ekologisesta kompensatiosta ja luonnonarvokaupasta. Naiset sen sijaan kiinnostuivat lisää etenkin arvokkaiden elinympäristöjen hoidosta, uhanalaisten lajien ja luontotyyppien huomioinnista, vapaaehtoisesta suojeleusta, metsäsertifiointista sekä luontoa koskevasta lainsäädännöstä.

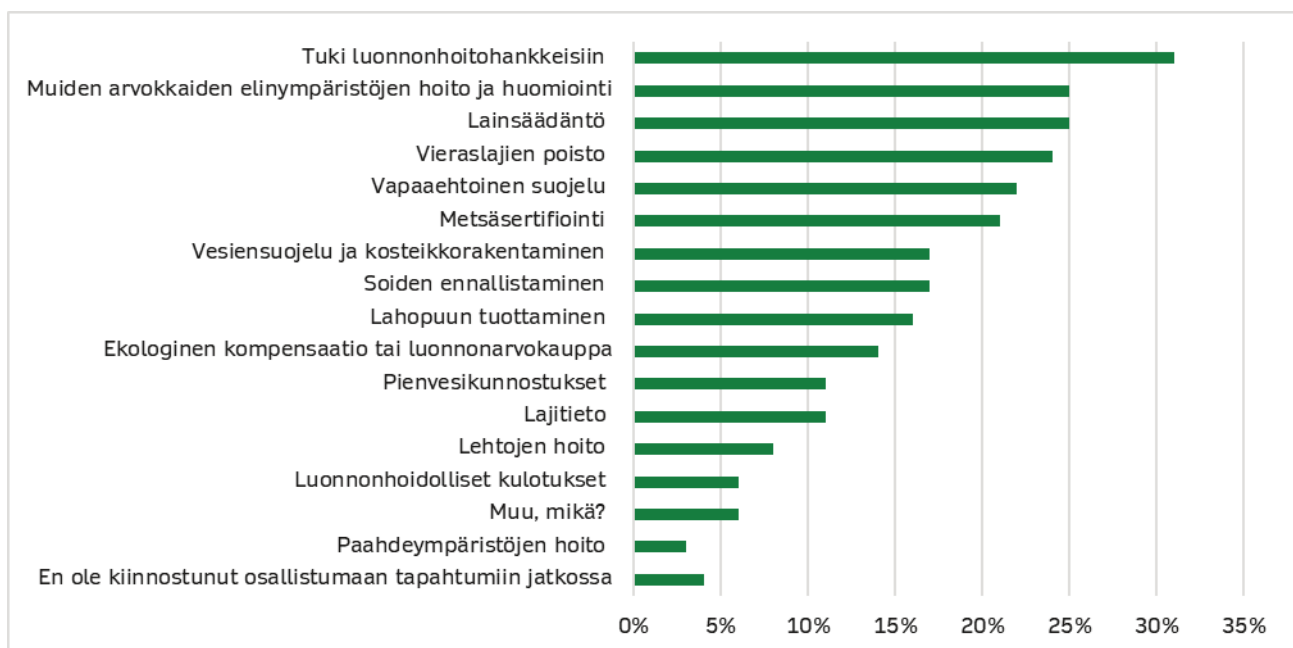
Erot naisten ja miesten välillä ovat hyvin yhtenevät aiemman tutkimuksen kanssa ([Kuhlman J. \(2024\) Challenging the concept of active forest ownership: the perspective of women forest owners in Finland](#)). Useissa tutkimuksissa on havaittu, että naiset korostavat metsän ei-taloudellisia arvoja, kuten virkistystä, luonnonsuojeleua ja estetiikkaa. Miehet taas painottavat taloudellista tuottoa ja metsätaloudellista aktiivisuutta.

Kuva 14. Hankkeen tapahtumien aikaansaama kiinnostuksen lisääntyminen luonnonhoidon teemoihin naisten ja miesten keskuudessa.

4.3 Luonnonhoidon koulutustarpeet

Kiinnostus luonnonhoitoa käsitteleviä tapahtumia kohtaan oli suurta, sillä vastaajista 96 % ilmoitti olevansa kiinnostunut osallistumaan tapahtumiin myös jatkossa. Kiinnostus suuntautui laajasti eri teemoihin (Kuva 15).

Kuva 15. Luonnonhoitoon liittyvät koulutustarpeet.

Kyselyn tuloksista voidaan hahmottaa kolme teemaa, joihin suurin lisätiedon tarve kohdistuu. Eniten lisäkoulutustarvetta herättävä teema on luonnonhoidon taloudelliset kannusteet, vaihtoehdot ja ohjaus. Metsänomistajat tarvitsevat siis lisätietoa luonnon monimuotoisuuden suojelun keinoista ja rahoitusvaihtoehdoista. Tarpeellisimmaksi koulutusaiheeksi nousi tuki luonnonhoitohankkeisiin, josta lähes kolmasosa vastaajista ilmoitti haluavansa saada lisätietoa. Vapaaehtoisesta suojelusta lisätietoa halusi 22 % sekä ekologisesta kompensaatiosta ja luonnonarvokaupasta 14 % vastaajista.

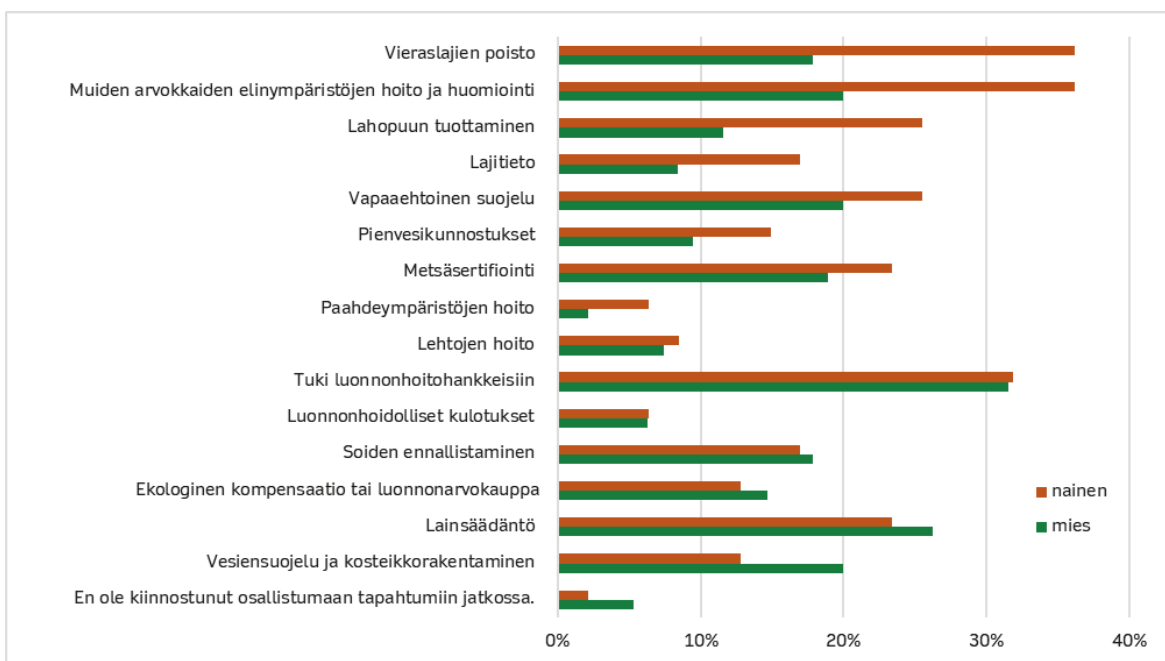
Toiseksi tärkeimmäksi lisätiedon teemaksi nousivat metsänomistajan vastuut, velvoitteet ja sääntely liittyen lakeihin, lakisääteiseen suojeluun ja sertifiointiin. Metsänomistajien tietoisuus lakien ja sertifiointien vaatimuksista vähentää metsän hoidossa ja käytössä tapahtuvia virheitä ja metsänomistajien epävarmuutta. Neljännes vastaajista halusi saada lisätietoa muiden arvokkaiden elinympäristöjen, kuten pohjavesialueiden, lakimetsien, petolintujen pesäpuiden ympäristöjen ja metsäkanalintujen soidinpaikkojen hoidosta ja huomioinnista. Yhtä suurta oli kiinnostus luonnonsuojeluun liittyvään lainsäädäntöön. Sekä metsä-, luonnonsuojelu- että vesilaisissa on pykälä, jotka velvoittavat suojelemaan luontokohteita ilman viranomaisen tekemää päätöstä. Tällaisista lain nojalla suojelluista kohteista olisi todella tärkeää informoida metsänomistajia, jotta he tunnistaisivat kohteet ja osaisivat jättää ne metsänhoitotoimien ulkopuolelle. Metsäsertifioinnista lisäkoulutusta halusi saada 21 % vastaajista.

Kolmas teema liittyy metsässä tehtäviin käytännön luonnonhoitotöihin. Tämä teemakokonaisuus sopii erityisen hyvin havainnolliseen maastokoulutukseen ja antaa metsänomistajille käytännön valmiuksia toimia luonnon hyväksi omissa metsissään. Lähes neljännes vastaajista halusi saada lisätietoa vieraslajien tunnistamisesta ja poistosta. Se on ajankohtainen teema, johon tulisi Kainuussa kiinnittää huomiota nyt, kun monet vieraslajeista eivät ole vielä laajamittaisesti levinneet maakunnan alueella. Vesiensuojelusta ja kosteikkorakentamisesta sekä soiden ennallistamisesta lisätietoa halusi saada 17 % vastaajista. Molemmat aiheet ovat tärkeitä Kainuussa, jossa on runsaasti ojitettuja suometsiä. Osalla niistä puuntuotanto ei ole kannattavaa, joten ne soveltuvat ennallistamiseen. Lisäksi ojitetuilta soilta tulee edelleen vesistöjen rehevöitymistä ja tummumista aiheuttavia vesistöpäästöjä, joita voidaan pienentää vesiensuojelutoimilla. Lahopuun tuottamisesta toivoi lisäkoulutusta 16 % vastaajista. Lahopuumäärän lisääminen on yksi tehokkaimmista ja helpoimmin toteutettavista keinoista lisätä luonnon monimuotoisuutta talousmetsissä.

4.3.1 Erot luonnonhoidon koulutustarpeissa naisten ja miesten välillä

Naisten ja miesten luonnonhoitoa koskevissa koulutustarpeissa on sekä selviä yhtäläisyyksiä että merkittäviä painotuseroja (Kuva 16). Molemmille sukupuolille keskeisin kiinnostuksen kohde on tuki luonnonhoitohankkeisiin, jota noin kolmannes vastaajista pitää tärkeänä. Myös soiden ennallistamiseen, kulotuksiin ja lehtojen hoitoon liittyvä koulutus kiinnostaa miehiä ja naisia lähes yhtä paljon. Tulokset viittaavat yhteiseen tarpeeseen saada ajantasaista ja käytännönläheistä tietoa luonnonhoidon rahoituksesta ja joistakin käytännön toimenpiteistä.

Sukupuolten väliset erot korostuvat erityisesti koulutussisällöissä, jotka liittyvät luonnon monimuotoisuuteen ja elinympäristöjen hoitoon. Naiset olivat miehiä selvästi useammin kiinnostuneita lajeihin, lahopuun tuottamiseen, vieraslajien poistoon sekä muiden arvokkaiden elinympäristöjen hoitoon ja huomiointiin liittyvistä asioista. Esimerkiksi vieraslajien poistoon ja arvokkaiden elinympäristöjen hoitoon liittyvää lisätietoa toivoi yli kolmannes naisista, kun miehillä vastaava osuus jäi alle 20 prosenttiin. Samoin vapaaehtoinen suojele, metsäsertifiointi ja pienvesikunnostukset kiinnostavat naisia miehiä enemmän. Tämä viittaa siihen, että naisten koulutustarpeet painottuvat erityisesti luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen.

Kuva 16. Naisten ja miesten kiinnostus luonnonhoidon eri teemojen tapahtumiin.

Miehet puolestaan ilmaisevat naisia suurempaa kiinnostusta vesien suojeleluun ja kosteikkorakentamiseen, luonnonarvokauppaan sekä oikeudelliseen sääntelyyn. Lisäksi miehissä on naisia enemmän vastaajia, jotka eivät ole kiinnostuneita

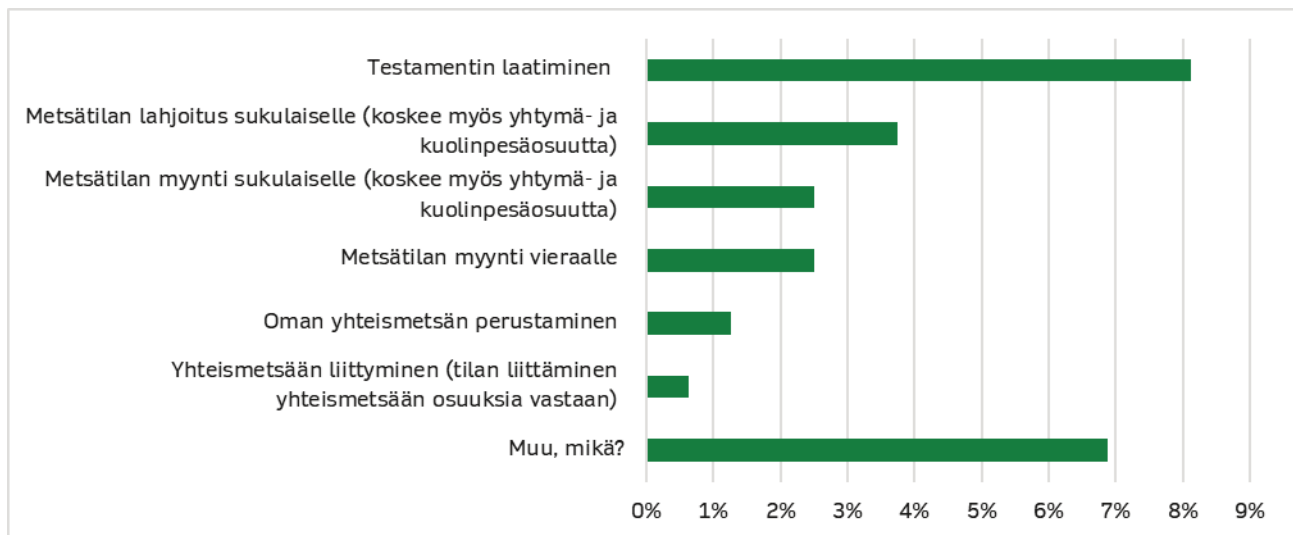
osallistumaan luonnonhoidon tapahtumiin jatkossa. Tämä voi osaltaan viitata siihen, että osa miehistä kokee nykyisen osaamisensa riittäväksi tai että luonnonhoitoon liittyvät tapahtumat eivät kiinnosta heitä.

Koulutusten suunnittelussa sukupuolten väliset erot on syytä huomioida, jotta tarjonta vastaa mahdollisimman hyvin erilaisten kohderyhmien tarpeita ja tukee tehokkaasti luonnonhoidon tavoitteiden saavuttamista.

5 Metsätilojen omistusjärjestelyt

5.1 Toteutetut metsätilojen omistusjärjestelyt

Vastaajista 22 % oli toteuttanut jonkun metsätilan omistukseen liittyvän järjestelyn kahden viimevuoden aikana (Kuva 17). Toteutetut toimenpiteet voidaan ryhmitellä kolmeen teemaan.

Kuva 17. Metsätilojen omistusjärjestelyt, joita vastaajat ovat toteuttaneet kahden viimeisen vuoden aikana.

Ensimmäinen teema on omistuksen siirtäminen ja järjestelyt perhe- ja sukupiirissä. Merkittävä osa tehdyistä toimista liittyy metsänomistuksen siirtämiseen tai rakenteen selkeyttämiseen perheen tai suvun sisällä. Metsätilan lahjoittaminen sukulaiselle (3,8 %) ja myynti sukulaiselle (2,5 %) ovat yleisimmät toimenpiteitä. Lisäksi Muu, mikä? -kysymyksen vastauksissa korostuvat perimiseen ja kuolinpesiin liittyvät tilanteet, kuten kuolinpesien muodostuminen ja purkaminen sekä yhtymien ja yhtymäosuuksien järjestelyt. Tulokset viittaavat siihen, että metsänomistajat pyrkivät hallitsemaan sukupolvenvaihdokseen, perintöön ja yhteisomistukseen liittyviä kysymyksiä sekä yksinkertaistamaan

omistusrakennetta. Ottaen huomioon metsänomistajien korkean keski-ian, prosenttiosuudet ovat kuitenkin melko matalat.

Toinen teema liittyy tulevaisuuteen varautumiseen ja ennakoivaan suunnitteluun. Toteutetuista toimenpiteistä yleisin oli testamentin laatiminen, jonka oli tehnyt 8,1 % vastaajista. Tämä kertoo metsänomistajien halusta ennakoida tulevia omistusjärjestelyjä ja varautua omistuksen siirtymiseen selkeästi ja hallitusti. Avovastauksissa mainitut lahjoitusten suunnittelu ja omistuksesta luopumisen harkinta tukevat tulkintaa siitä, että metsänomistajat pohtivat aktiivisesti metsänomistuksen pitkän aikavälin ratkaisuja, vaikka konkreettisia luovutustoimia ei olisi vielä tehty.

Kolmas teema on omistuksen aktiivinen muokkaaminen ja taloudelliset ratkaisut. Osa vastaajista oli tehnyt metsänomistukseen liittyviä toimia selvästi taloudellisista tai hallinnollisista lähtökohdista. Metsätilan myynti vieraalle (2,5 %), oman yhteismetsän perustaminen (1,3 %) ja yhteismetsään liittyminen (0,6 %) kuvaavat halua muuttaa omistuksen muotoa tai realisoida omaisuutta. Lisäksi avovastauksissa esiin nousseet metsäsuunnitelmien teettäminen myyntiä varten sekä metsätilojen ja yhtymäosuuksien ostot viittaavat siihen, että metsänomistusta tarkastellaan myös sijoituksena ja aktiivisesti johdettavana kokonaisuutena.

5.2 Kiinnostuksen lisääntyminen metsänomistuksen asioihin

Hankkeessa järjestettiin tapahtumia etenkin sukupolvenvaihdokseen ja kuolinpesien sekä metsäyhtymien purkamiseen liittyen. Tavoitteena oli tarjota metsänomistajille tietoa ja tukea metsäomaisuuden siirtämisestä aktiivisempaan omistusmuotoon, sillä etenkin kuolinpesät ovat tunnetusti passiivisia metsien käytössä ja hoidossa. Kyselyn perusteella hankkeen tapahtumat ovat lisänneet vastaajien kiinnostusta metsänomistukseen liittyvien ratkaisujen tarkasteluun ja muuttamiseen (Kuva 18)

Kuva 18. Vastaajien kiinnostuksen lisääntyminen metsätilan omistusjärjestelyihin hankkeen tapahtumien myötä

Hankkeen myötä vastaajien kiinnostus metsänomistuksen aktiiviseen kehittämiseen on selvästi vahvistunut. Vastaajista peräti 25 % ilmoitti kiinnostuksensa lisääntyneen metsäpinta-alan kasvattamiseen lisäostoilla. Hankkeen tapahtumat ovat todennäköisesti lisänneet ymmärrystä metsän taloudellisista ja verotuksellisista näkökulmista, mikä madaltaa kynnystä lisäostoihin. Vaikuttaa siltä, että hankkeen viesti metsän aktiivisesta omistamisesta ja metsänomaisuuden mahdollisuuksista on tavoittanut kohderyhmänsä hyvin.

Myös kiinnostus omistusrakenteiden muutoksiin on kasvanut vastaajien keskuudessa. Useampi vastaaja kertoo halukkuudestaan muuttaa nykyistä omistustaan joko myymällä osan palstoista (10 %), luopumalla metsistä kokonaan (8 %) tai luopumalla kuolinpesän tai yhtymän omistusosuudesta osittain tai kokonaan (11 %). Yhdessä nämä vastaajat muodostavat joukon, joka pohtii irtautumista passiivisesta tai hajautuneesta omistuksesta. Hanke on selvästi lisännyt tietoisuutta siitä, että kaikki omistusmuodot eivät ole metsän käytön ja hoidon kannalta tarkoituksenmukaisia. Eryityisesti kuolinpesien ja yhtymien osalta kiinnostus luopumiseen kertoo siitä, että niiden haasteet (päätöksenteon hitaus, passiivisuus) on tunnistettu.

Kuolinpesien ja yhtymien sisäinen järjestelyhalukkuus on noussut. 12 % kertoo kiinnostuksestaan hankkia lisää omistusosuuksia muilta kuolinpesän tai yhtymän osakkailta ja vastaavasti 11 % kertoo haluavansa luopua omistusosuudestaan osittain tai kokonaan. Kuolinpesän omistusjärjestelyt nousevat esiin myös useammassa avovastauksessa. Omistuksen keskittäminen vaikuttaa siis kiinnostavan vastaajia – osa haluaa irtaantua omistuksesta ja osa haluaa aktiivisempaan rooliin. Hankkeen tapahtumien kohdennus sukupolvenvaihdoksiin ja kuolinpesien purkamiseen on osunut hyvin todelliseen tarpeeseen ja on lisännyt kiinnostusta omistuksen keskittämiseen ja sitä kautta aktiivisempaan metsätilan hallintaan.

5.3 Metsänomistusjärjestelyjen koulutustarpeet

Metsänomistukseen liittyviä koulutustarpeita kartoitettiin avovastauksikysymyksellä. Vastauksia saatiin 25 kappaletta. Vastauksista nousi esille kolme selkeää teemaa, joista haluttiin saada lisää tietoa Metsäkeskuksen järjestämissä tapahtumissa.

Omistukseen, perimiseen ja verotukseen liittyvä tiedontarve nousi esiin noin kolmanneksessa vastauksista. Neuvontaa toivottiin eniten sukupolvenvaihdoksen hoitamiseen sekä verotusasioihin. Myös kuolinpesään liittyviin asioihin kaivattiin neuvontaa. Sukupolvenvaihdoksiin ja kuolinpesiin liittyvän neuvonnan tarve on ymmärrettävää, sillä Suomalainen metsänomistaja 2020 –tutkimuksen mukaan 46 % metsänomistajista on saanut metsätilan perintönä ja 7 % lahjana. 28 %

metsänomistajista oli ostanut metsätilansa vanhemmilta tai sukulaisilta ja 12 % vapailta markkinoilta. Myös tilakauppoihin liittyvästä metsätilan arvonmäärityksestä ja rahoituksesta kaivattiin lisätietoa. Moni metsänomistaja siis pohtii omistuksen siirtoa, suunnittelee tulevaisuutta tai kokee nykyisen verotus- ja omistusjärjestelmän monimutkaiseksi ja kaipaa selkeää käytännön ohjausta.

Toinen selkeä teema on metsänomistajan oikeusturva ja lunastukset tuulivoima- ja energiainfrastruktuurihankkeissa. Teema liittyy metsänomistajan asemaan tilanteissa, joissa ulkopuoliset toimijat vaikuttavat metsän käyttöön. Useat vastaajat toivat esiin epävarmuuden ja turvattomuuden tilanteissa, joissa iso toimija (esim. energiayhtiö) tekee päätöksiä heidän metsäomaisuutensa yli. Tämä aiheuttaa myös turhautumista ja motivaation laskua metsänhoitoon. Tämän teeman yhteydessä kannattaa huomioida, että hanke on järjestänyt useita tapahtumia yhteistyössä muissa maakunnissa toteutettavien hankkeiden kanssa, minkä vuoksi noin 21 % vastaajista omisti metsätilansa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Siellä on suunnitteilla huomattavasti enemmän tuulivoimalahankkeita kuin Kainuussa, mikä on saattanut vaikuttaa tämän kysymyksen vastauksiin ([Kartta - Suomen uusiutuvat ry](#)). Kyselyssä esiinnoussut metsänomistajien huoli osoittaa, että etenkin maakunnissa, joihin on tulossa paljon tuulivoimaloita ja sen myötä myös uusia voimalinjoja, olisi hyvä tarjota metsänomistajille koulutusta heidän oikeusturvastaan, lunastusmenettelystä ja maksettavista korvauksista.

Kolmas esiinnoussut tietotarpeen teema ovat arjen palvelut, tietojärjestelmät ja metsänhoidon käytännön työkalut. Metsänomistajat haluavat ajantasaista tietoa, käytännön työkaluja ja luotettavia palveluja arjen metsäomistamiseen. Metsäkeskuksen kannalta on huomionarvoista, että Metsään.fi-palvelu mainitaan kehittämistarpeena ja sen käyttöön toivotaan myös koulutusta.

6 Koulutusten toteutustapa

Hankkeessa on järjestetty maastotapahtumia, luokkatilaisuuksia, webinaareja ja seminaareja. Kyselyllä kartoitettiin millaisiin ja mihin aikaan toteutettaviin tapahtumiin vastaajat mieluiten osallistuisivat jatkossa. Vastaajista lähes 95 % oli kiinnostunut osallistumaan Metsäkeskuksen järjestämiin tapahtumiin jatkossakin. Heistä suurimmalle osalle (65 %) mieluisin tapahtumamuoto oli etäyhteydellä järjestettävä webinaari illalla (Kuva 19). Toiseksi suosituin oli päivällä järjestettävä maastotapahtuma (47 %) ja kolmanneksi suosituin itsenäisesti suoritettava verkkokoulutus (33 %). Webinaarit toivottiin siis järjestettävän illalla ja maastotapahtumat päivällä. Myös mobiililaitteella seurattava videolähetys

maastotapahtumasta sai melko paljon (29 %) kannatusta. Vähiten kiinnostusta oli ns. luokkatilaisuuksiin.

Kuva 19. Tapahtumien toteutustapojen kiinnostavuus. Päivällä toteutettavan tapahtuman aikaväliksi kyselyssä määriteltiin klo 9–16 ja iltatapahtuman aikaväliksi klo 17–20.

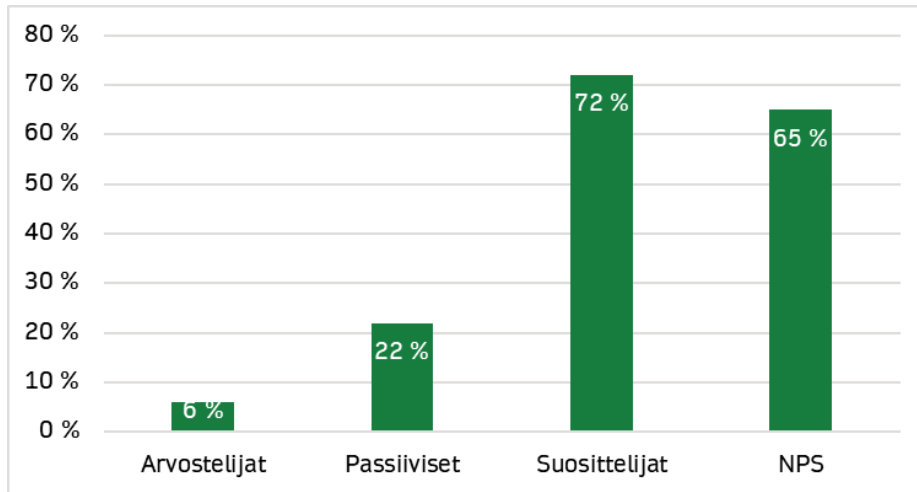
7 Tapahtumista saadut palautteet

7.1 Numeerinen palaute

Jokaisen hankkeessa järjestetyn tapahtuman jälkeen osallistujille on lähetetty palautekysely sähköpostitse. Palautteiden avulla on voitu seurata tapahtumien laatua. Palautekyselyssä vastaaja arvioi tapahtuman sisältöä ja toteutustapaa numeerisesti arvolla 1–5. Lisäksi vastaajalta kysytään kuinka todennäköisesti, asteikolla 1–10, hän suosittelisi tapahtumaa muille. Arvojen perusteella vastaajat jaetaan kategorioihin: suosittelijat (arvosana 9–10), passiiviset (7–8) ja arvostelijat (0–6). Vastausten perusteella tapahtumalle lasketaan suositteluindeksi (NPS), joka kuvaa osallistujien tyytyväisyyttä tapahtumaan. NPS lasketaan vähentämällä suosittelijoiden prosenttiosuudesta arvostelijoiden prosenttiosuus. NPS-arvo on siis välillä -100–100 %.

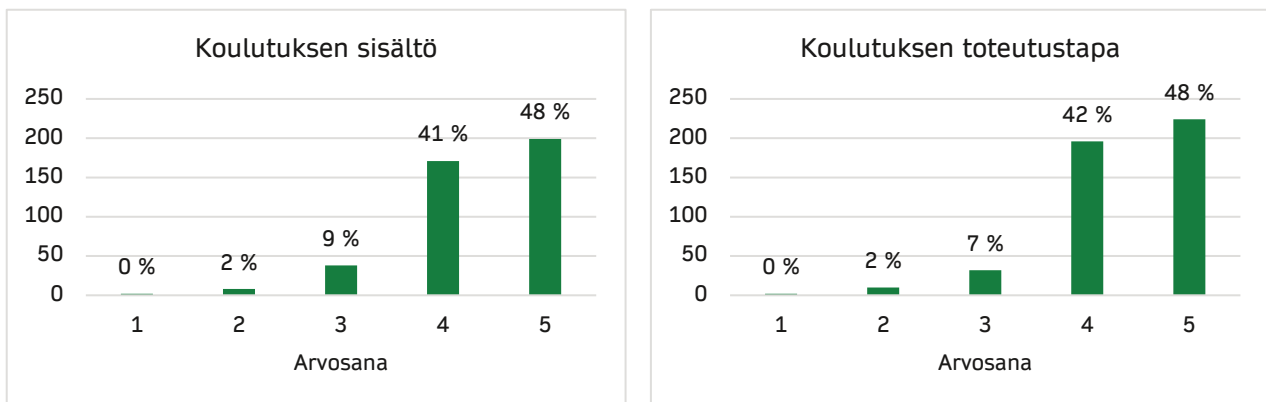
Potkua Kainuun metsiin -hankkeen järjestämistä tapahtumista on 24.4.2026 mennessä lähetetty palautekysely 1724 henkilölle. Palautteita on saatu 464 kappaletta, joten vastausprosentti on ollut 27 %. Tässä on raportoitu vain niiden tapahtumien palautteet, joissa Potkua Kainuun metsiin -hanke on ollut pääjärjestäjänä. Kaikki muiden hankkeiden kanssa yhteistyössä järjestetyt tapahtumat eivät siis ole mukana. Vastaajista arvostelijoita on ollut 6 %, passiivisia 22 % ja suosittelijoita 72 % (Kuva 20). NPS eli suositteluindeksi on ollut 65 %.

Osallistujat ovat siis olleet pääasiassa hyvin tyytyväisiä hankkeen järjestämiin tapahtumiin.

Kuva 20. Vastaajien tyytyväisyys hankkeen järjestämiin tapahtumiin.

Hankkeen tapahtumien sisällön keskimääräinen arvosana on ollut 4,3 ja toteutustavan arvosana 4,4 (asteikolla 1–5). Vaihtelua on ollut jonkin verran tapahtumien välillä, mutta huonoja arvosanoja (1 tai 2) on saatu erittäin vähän (Kuva 21). Lähes 90 % vastaajista on antanut arvosanaksi 4 tai 5.

Kuva 21. Hankkeen järjestämien tapahtumien saamat palautteet koulutuksen sisällöstä ja toteutustavasta.

7.2 Avoin palaute

Palautekyselyssä vastaajien on ollut mahdollista antaa myös avointa palautetta. Suosittelijoilta on kysytty ”Mihin erityisesti olit tyytyväinen?”, passiivisilta ”Mitä meidän tulisi mielestäsi kehittää?” ja arvostelijoilta ”Mitä erityisesti voisimme parantaa?”.

Potkua Kainuun metsiin -hankkeen tapahtumista kerätty avoin palaute oli laajaa ja monipuolista. Palautteiden perusteella osallistujien kokemus tilaisuuksista oli pääosin erittäin myönteinen, ja hanke nähtiin selkeästi tarpeellisena, ajankohtaisena ja kohderyhmälle sopivana. Samalla palautteet nostavat esiin myös konkreettisia kehittämiskohteita, joihin panostamalla tapahtumien vaikuttavuutta voidaan edelleen parantaa.

Selvästi eniten positiivista palautetta sai sisällön asiantuntevuus, selkeys ja käytännönläheisyys. Osallistujat kokivat, että tapahtumien aiheet vastasivat metsänomistajien todellisia tarpeita ja että asiat esitettiin ymmärrettävästi myös niille, joille teemat olivat uusia. Erityisesti kiitettiin rauhallista esitystapaa, selkokielisyyttä sekä sitä, että koulutuksissa keskityttiin olennaisiin asioihin ilman tarpeetonta monimutkaisuutta. Käytännön esimerkit, kuten veroilmoituksen täyttäminen kohta kohdalta tai konkreettiset laskelmat ja esimerkkitapaukset, tukivat oppimista ja lisäsivät osallistujien varmuutta asioiden hoitamiseen itsenäisesti jatkossa.

Toinen positiivinen teema oli maastokohteet, yritysvierailut ja konkreettinen tekeminen. Maastossa tapahtuva oppiminen koettiin erityisen hyödylliseksi ja mieleenpainuvaksi. Osallistujat arvostivat mahdollisuutta nähdä kohteet paikan päällä, esittää kysymyksiä asiantuntijoille ja keskustella erilaisista metsänhoidon vaihtoehdoista konkreettisesti ympäristössä. Myös järjestelyt, aikataulut, tauot sekä tarjoilut saivat runsaasti kiitosta ja loivat kokonaisuudesta myönteisen ja sujuvan kokemuksen.

Kolmantena keskeisenä vahvuutena nousi esiin etä- ja hybridiosallistumisen mahdollisuus. Useat osallistujat toivat esiin, että ilman etäyhteyttä osallistuminen ei olisi ollut mahdollista pitkien välimatkojen, ajankäytön tai henkilökohtaisten syiden vuoksi. Teams-toteutus, materiaalien saatavuus jälkikäteen sekä mahdollisuus palata esityksiin koettiin tärkeinä ja saavutettavuutta parantavina tekijöinä. Etäosallistuminen nähtiin olennaisena osana nykyajan koulutustarjontaa erityisesti Kainuun kaltaisella laajalla alueella.

Eniten kehittämistarpeita kohdistui etätapahtumien tekniseen toteutukseen, erityisesti äänen ja hybriditilaisuuksien toimivuuteen. Palautteissa toistui kokemus etenkin äänen pätkimisestä. Tekniset ongelmat vaikeuttivat keskittymistä ja heikensivät osalla osallistujista kokonaiskokemusta, vaikka itse sisältö koettiin laadukkaaksi.

Toinen merkittävä kehittämiskohde oli ajan riittämättömyys suhteessa sisältöjen laajuuteen. Moni osallistuja koki, että aikataulu oli tiukka ja että osaa aiheista käsiteltiin liian yleisellä tasolla. Erityisesti metsän verotus, ALV-asiat, luonnon

monimuotoisuus sekä vaihtoehtoiset metsänhoitomenetelmät herättivät toiveita syvällisemmästä käsittelystä. Palautteissa esitettiin myös toiveita koulutusten pilkkomisesta useamman tilaisuuden kokonaisuuksiksi, jotta asioihin olisi mahdollista perehtyä rauhallisemmin.

Kolmantena keskeisenä kehityskohteenä nousi esiin vuorovaikutuksen ja osallistujalähtöisyyden vahvistaminen etenkin webinaareissa. Osa osallistujista koki tilaisuudet perinteisinä luentoina, joissa keskustelulle ja kysymyksille jäi liian vähän tilaa. Ennakkokysymysten käsittelyyn, keskusteluun esitysten lomassa sekä osallistujien aktivointiin toivottiin enemmän panostusta. Vuorovaikutteisempi toteutustapa nähtiin keinona lisätä sitoutumista ja varmistaa, että koulutus vastaa mahdollisimman hyvin erilaisten metsänomistajien tarpeisiin.

8 Yhteenveto

Potkua Kainuun metsiin -hankkeen tapahtumat ovat selkeästi lisänneet tapahtumiin osallistuneiden kiinnostusta talousmetsien metsän- ja luonnonhoidon sekä omistusjärjestelyiden teemoihin. Vastaajista lähes 95 % koki kiinnostuksensa lisääntyneen vähintään yhteen hankkeessa käsiteltyyn teemaan. Vastauksista näkyy kiinnostuksen siirtyminen perinteisestä, yksinomaan puuntuotantoon painottuvasta ajattelusta kohti kokonaisvaltaisempaa metsän tarkastelua, jossa yhdistyvät taloudelliset, ekologiset ja pitkän aikavälin omistukselliset näkökulmat.

Metsänhoidossa kiinnostus kohdistui erityisesti luonnon monimuotoisuuteen ja riistan huomioimiseen sekä riskienhallintaan, kuten sekametsien kasvatukseen ja metsätuhoihin varautumiseen. Tämä kertoo metsänomistajien kasvavasta tietoisuudesta ilmastonmuutoksen ja tuhoriskien vaikutuksista sekä halusta lisätä metsien kestävyyttä.

Luonnonhoidossa kiinnostus lisääntyi erityisesti luonnonhoidon tukiin, vapaaehtoiseen suojeluun, arvokkaiden elinympäristöjen hoitoon ja metsäsertifiointiin. Vaikka konkreettisia luonnonhoitotöitä oli toteutettu toistaiseksi melko vähän, tapahtumat selvästi lisäsivät valmiutta ja halua huomioida monimuotoisuus osana talousmetsien hoitoa.

Metsänomistuksen osalta kiinnostus kasvoi erityisesti omistuksen aktiiviseen kehittämiseen. Vastaajat pohtivat metsäpinta-alan kasvattamista, kuolinpesien ja yhtymien purkamista, omistusosuuksien ostamista tai myymistä sekä koko metsäomaisuuden tulevaisuutta. Tämä viittaa siihen, että hankkeen viesti aktiivisesta ja suunnitelmallisesta metsänomistuksesta on tavoittanut hyvin kohderyhmänsä.

Metsänomistajien koulutustarpeet olivat sekä laajoja että teemoiltaan selkeästi jäsentyviä. Metsänhoitoa koskevissa koulutustarpeissa korostuivat metka-tuet, metsätuhoihin ja ilmastonmuutokseen varautuminen sekä metsien kasvukunnon ja rakenteen parantaminen hoitotoimin. Myös käytännönläheistä koulutusta metsänhoidosta, kuten nuoren metsän kunnostuksesta, lannoituksesta ja taimikonhoidosta toivottiin edelleen.

Luonnonhoidon koulutustarpeet jakautuivat kolmeen päälinjaan: 1) luonnonhoidon taloudelliset kannusteet ja rahoitusvaihtoehdot, 2) metsänomistajan vastuut, lainsäädäntö ja sertifiointi sekä 3) käytännön luonnonhoitotyöt metsässä, kuten vieraslajien poisto, vesiensuojelu ja lahopuun tuottaminen. Tämä kertoo siitä, että metsänomistajat tarvitsevat lisätietoa suojelun oikeudellisesta sääntelystä ja rahoittamisesta, mutta myös konkreettisia ohjeita siitä, miten luonnonhoitoa voidaan toteuttaa omissa metsissä.

Metsänomistukseen liittyvissä koulutustarpeissa painottui perintöön, sukupolvenvaihdoksiin ja verotukseen liittyvä neuvonta. Lisätietoa kaivattiin myös metsänomistajan oikeusturvasta esimerkiksi energia- ja infrarakentamisen yhteydessä. Myös tarve metsänomistukseen liittyvien arjen työkalujen käyttökoulutukseen ja toimiviin palveluihin nousi esiin.

Kokonaisuutena koulutustarpeet osoittavat, että metsänomistajat ovat motivoituneita kehittämään osaamistaan, kun koulutukset ovat käytännönläheisiä, ajankohtaisia ja vastaavat heidän omaan päätöksentekoonsa liittyviin kysymyksiin.

Tapahtumista saatujen palautteiden perusteella Potkua Kainuun metsiin -hanke koetaan kokonaisuutena erittäin onnistuneena ja yhteiskunnallisesti tärkeänä. Erityisiä vahvuuksia ovat asiantunteva ja selkeä sisältö, konkreettiset maastokohteet sekä etäosallistumismahdollisuus. Kehittämistoimenpiteissä keskeisiksi nousevat teknisen toteutuksen varmistaminen, riittävä ajallinen resursointi sekä vuorovaikutteisuuden lisääminen. Näihin panostamalla tulevien koulutusten vaikuttavuutta ja osallistujakokemusta voidaan entisestään vahvistaa tulevilla tapahtumilla.